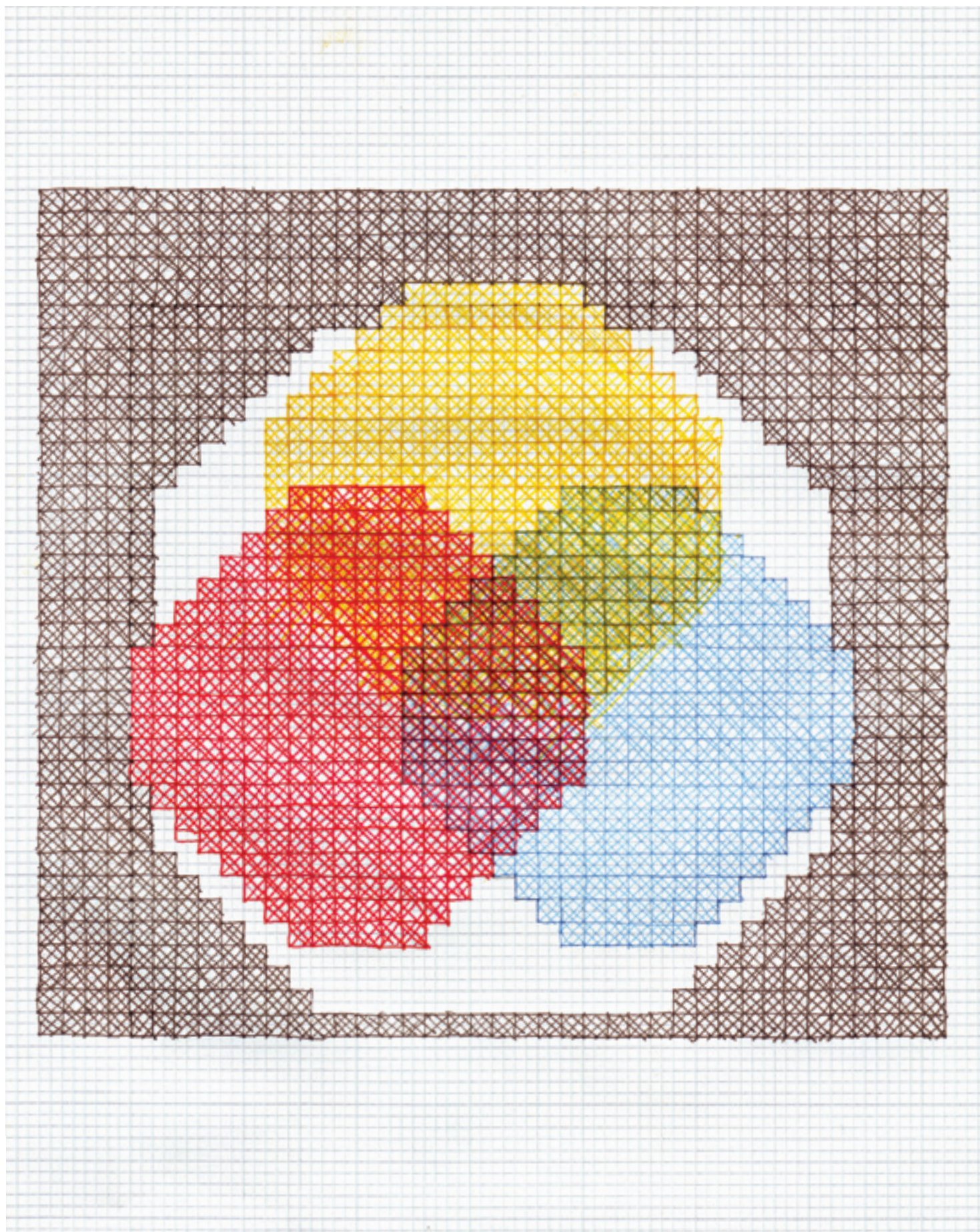

Õpilasleht Õ17

Kvaliteetsest ajaveetmisest / Õ ajaloost / Eesti Õpilasesinduste Liidul on sünnipäev /
Kas sinu koolis võib aset leida koolitulistamine? / Mõned väljavõtted seadusest /
Rocktoberfest / Millises suhtlus- või mänguportaalis on sinul konto? / Fotograaf Laura
Kallasvee õpetab erilisi pilte tegema / Rõõmujagajad lastekodus /
Lapsehoidjaks Ameerikasse / Õ toimetus purustab müüte / Kuhu minna, mida teha

LUGEJAMÄNG

OLED TÜDINUD LUGEMAST AINULT ARTIKLEID? TAHAD MIDAGI UUT? MEIL ON SULLE HEA UUDIS! ALATES OKTOOBRIKUUST HAKKAVAD Õ-S TOIMUMA LUGEJAVÕISTLUSED, KUS LOOSIME VÄLJA ERINEVAID AUHINDU!

SEEKORD LÄHEB LOOSI 6 ŠEFFI T-SÄRKI ESCU-LT. AGA PANE TÄHELE — AUHINNAD LÄHEVAD AINA SUUREMAKS JA PAREMAKS! SELLEKS, ET SÄRKI VÕITA, TULEB VASTATA ÕIGESTI JÄRGMISTELE KÜSIMUSTELE:

—1—
KES OLI ÕPILASLEHE Õ ESIMENE PEATOIMETAJA?

—2—
MIDA TÄHENDAB ESCU?

—3—
KUI VANAKS SAAB EESTI ÕPILASESINDUSTE LIIT?

Vihjed leiata www.escu.ee leheküljelt ning lugedes õpilaslehte.

Vastused tuleb postitada hiljemalt 26. oktoobriks aadressile pirjo@opilasleht.ee.

Kindlasti tuleb vastustele lisada oma ees- ja perekonnanimi, aadress, telefoninumber ning meiliaadress. Õnnelike võitjate nimed avaldatakse Õ-onlainis www.opilasleht.ee ning auhinnad saadetakse neile koju!

NB! Õpilaslehe toimetajate ning EÕEL juhatuse liikmete vastused arvesse ei lähe!

Head loosiõnne!

Toimetus / sisukord

TOIMETUS

SIRJE RATTUS peatoimetaja / sirje@opilasleht.ee
SANDER OTS online toimetaja / sander@opilasleht.ee
TRIINU UPRUS arvamustoimetus / triinu@opilasleht.ee
LIIS EPRO uudistetoimetus / liis@opilasleht.ee
PIRJO KIKKAS uudistetoimetus / pirjo@opilasleht.ee
MARJU NÖMME kultuuritoimetus / marju@opilasleht.ee
KATHARINA TOOMEMETS meelelahutustoimetus / katharina@opilasleht.ee
KILLU TIIGIMÄE Viljandi korrespondent / killu@opilasleht.ee
ARDI ILVES fotograaf / ardi@opilasleht.ee
JAAK KAEVATS kujundaja / jaak@opilasleht.ee
MARI UTKIN turundus ja reklaam / mari@opilasleht.ee

KAASA TEGID

MAARJA-LIISA SOE
MARTTI MARTINSON
HEILI KÄRG
MERILIN PIIPUU
ANETTE RÄNI
HENRI KIIVIT

VASTUTAV VÄLJAANDJA

MTÜ Eesti Õpilasesinduste Liit
Faehlmanni 5, 10125 Tallinn

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid soovi korral lühendada. Kaastööd ei kuulu tagastamisele.

Ootame lugejatelt kaastööd ja aktiivset koostööd. Kui märkate midagi, mis võiks pakkuda huvi ka teistele, andke sellest märku vihjetelefonil 6 015 300 või e-posti aadressil info@opilasleht.ee.

Õpilasleht ilmub üheksa korda aastas.

VIHJETELEFON — 6 015 300

TELLIMINE — tellimus@opilasleht.ee
REKLAAM — reklaam@opilasleht.ee
KÜSIMUSED — info@opilasleht.ee

Ajakiri "Õpilasleht Õ" on autorikaitseobjekt. Igasugune täielik või osaline kopeerimine ilma Õpilaslehe kirjaliku loata on rangelt keelatud

TRÜKK

Printall

SISUKORD

- 04 — Õ VEERG
Kvaliteetsest ajaveetmisest.
- 05 — Õ AJALOOST
- 06 — ESCU LEHT
Eesti Õpilasesinduste Liidul on sünnipäev
- 07 — EESTI 100
- 08 — Õ KÜSIB
Kas sinu koolis võib aset leida koolitulistamine?
- 10 — ÕPILASE TÕDE JA ÕIGUS
Mõned väljavõtted seadusest
- 12 — MUUSIKA
Rocktoberfest
- 14 — RATE ON ELU?!
Intervjuu Rate.ee looja Andrei Korobeinikuga.
- 15 — STAARID RATE.EE-S
- 16 — Õ KÜSIB
Millises suhtlus- või mänguportaalis on sinul konto?
- 18 — PERSOON
Fotograaf Laura Kallasvee õpetab erilisi pilte tegema
- 22 — TEE HEAD
Rõõmujagajad lastekodus
- 23 — MIS TOIMUB?!
Kuhu minna, mida teha
- 24 — UNISTUS TEOKS
Lapsehoidjaks Ameerikasse
- 26 — EMAKAKAELAVÄHK OHUSTAB KA NOORI
- 27 — MÜÜDIMURDJA
Õ toimetus purustab müüte
- 30 — Õ KÜSIB
Mida arvad horoskoobist?
- 32 — KES SA OLED?
Horoskoop ja test

Mida külvad, seda lõikad

Olen juba mõnda aega — päris pikalt oieti — täiskasvanu. Muidugi on ka täiskasvanuks olemisel oma võlud ja veetlused, aga, mis seal salata — vanasti oli taevas inisem ja rohi rohelisem. Ikka kipun nostalgiaga kooliajale tagasi vaatama.

Kõik inimesed tulevad lapsepõlvest, vähem või rohkem mõjutab see kõigi täiskasvanuelu. Loodusemees Fred Jüssi on öelnud, et kõigile oma küsimustele leiab ta vastuse lapsepõlvest. Nii see vist ongi, tuleb ainult osata hoida sidet ja olla avatud, mitte ainult uuele, vaid ka sellele, mis on juba olnud.

Meie kultuuriruumis tavatsetakse aega käsitleda lineaarsena, suunduvana sirgjooneliselt ja kindlasuunaliselt ühest teadmatust-tabamatust punktist teise. Tunnid ja minutid jaotuvad sellel teljel ühtlaste vahedega ja on täpselt mõõdetavad. See on hea, sest nii võime kindlad olla, et matemaatikatund kestis ikkagi 45 ja mitte 50 minutit, kuigi tundus, et aeg on seisma jäänud. Kella järgi saame teada, millal hakkab telekast “Tantsud tähtedega”, saame teha plaane ja toimetada toimetusi. Kontroll aja ja toimetuste üle on kindel edu pant — seda õpetatakse ju juba varasest koolieast peale, koolis, kodus. Õpetatakse, et põhjusel ja tagajärjel on üksühene seos, et asjad elus toimuvad kindla seaduspära ja valemite järgi. Õpi, saavuta, pürgi, ole edukas – ainult nii tuleb õnn su õuele. Edukust omakorda seostatakse materiaalsete väärtustega, või vähemalt millegi silmaganähtavaga – võimu, kuulsusega, neoonnaeratusega ajakirjapildil. Õpilase edukuse vääramatuks kriteeriumiks on hea hinne. Ühiskond sisendab noortele: on vaja läbi lüüa, seada konkreetseid eesmärke, nende poole palehigis püüelda. Õppimine = hea haridus. Hea haridus = kõrgelt hinnatud töökoht. Töökoht = raha. Raha = õnn. Sellised on eluvalemid meie ühiskonnas. Ent tihti jääb kahe silma vahele asjaolu, et edu taga ei pruugi alati olla sisemist rahulolu.

Hinne on konkreetne number ja selle põhjal on mõnusalt lihtne noore inimese väärtuse üle otsustada, nii õpetajatel-õppejõududel, emal-isal kui ka noortel endal. Hea hinne on kindel võti edukasse tulevikku. Samas tundub mulle, et meie ühiskond ületähtsustab neid numbreid. Silmad pulkas viite nimel töötav oivik, kes ei tunnista ühtki muud kvaliteeti peale enda akadeemilise edukuse ei pruugi täiskasvanuna sugugi õnnelikum olla kui see, kes õppimise kõrval endale ka muudeks (lõbusateks) ettevõtmisteks aega võttis.

Ilma moraali lugemata tahtsin Sulle öelda, et kõik, mis Sa praegu, kooli ajal, teed, hakkab mõjutama Sinu tulevikku rohkem kui arvatagi oskad. Ja arutlemisest siin abi ei ole, ainult teod loevad! Aga tulevikutabelis ei anna parimaid punkte mitte see, kui tublilt Sa tunnistusele viisi kogusid vaid see, kui kirjul — põnevalt-pööraselt-sisukalt-naljakalt-seikuslikult — oled suutnud õppimisest üle jäänud aja sisustada. Ilmselt ajavad asja ära ka Interneti portaalides-foorumites hängimine ja Viru Keskuse tsill, kuid täitsa kindlalt on märksa sisukamaid ajaveetmise vorme.

Ee ... Et kuhu ma tüüringi? Teen täitsa konkreetse ettepaneku: tule meile Õ-sse! Tingimus, mille meie Sulle esitame, on, et pead olema natuurilt maailmaparandaja, kes näeb oma nina alt kaugemale ja oskab ühiskonnas toimuvat analüüsida. Mõistagi ei teeks ka korralik kirjutamisoskus paha. Samas garanteerime meie Sulle õnneliku tuleviku. Ja kui “tulevik” tundub liiga abstraktse mõistena, siis võid kindel olla, et meie kuulsusrikas seltskonnas saavad ka Su olevikuhetked kirkaid toone juurde.

Kvaliteetset ajaveetmist soovides,

Sirje Rattus

Õpilaslehe Õ peatoimetaja

Tule Õ-sse ja tee oma head mõtted teoks!

Kui oskad ja tahad kirjutada, Sul on vingeid ideid, mis muudaksid elu ägedamaks, kui Sa oled julge, ettevõtlik ja naeruhimuline, siis on Su õige koht Õpilaslehe Õ ridades. Anna endast märku meiliaadressil sirje@opilasleht.ee.

Õpilaslehe saamislugu

Martti Martinson

Eesti Õpilasindustri Liidu endine esimees

Praeguse Õ ajalugu ulatub 2006. aasta algusesse. Nimelt otsustas toonane õpilasomavalitsuste liidu juhatus, et taastatakse EÕLi infolehe väljaandmine. Infolehe näol pidi tegemist olema korra juba ajaloos katsetatud ajalehega, mis kajastaks liidu infot ja leviks meie liikmete seas. Kuna üle-Eestilise õpilaslehe väljaandmist oli juba proovitud ning viimane kord, kui õpilasomavalitsuste liit seda tegi, ei lõppenud see liidu jaoks just edukalt, siis selle mõtte väljakäimiseks oldi alguses tagasihoidlikud.

Tuli 2006. aasta kevad, õpilasomavalitsuste liidust sai õpilasindustri liit, valiti uus juhatus. Üldkoosolekul käisin välja idee, et kui juba lehe väljaandmise traditsioon taastada, siis miks mitte võtta see ette suurelt ja korralikult. Toonane avalike suhete juht aga sellist vastutust võtta esialgu ei julgenud ja nii jäädigi esialgse idee juurde.

Üsna pea aga lahkus avalike suhete juht liidust ning kuigi materjalid esimese infokandja trükkimiseks olid kogutud, ei näinud leht ilmavalgust. Siis astuski liidu juhatus hulljulge sammu — hoolimata korduvatest ebaõnnestunud katsetest otsustati veelkord käima lükata üle-Eestiline õpilasleht. Selleks avaldati kõigepealt üleskutse õppuritele — kõik kes on huvitatud lehe käimalükkamisest abistamisest, andku endast märku. Kokku kirjutas mulle ligikaudu 15 inimest. Kuna koosoleku aeg langes kokku paljude teiste üritustega ning pealekauba oli kesksuvi, siis kohale ilmus neist vaid paar tükki.

Järgmise asjana kuulutasime välja konkursi õpilaslehe projektijuhile leidmiseks – see oli tollal suur risk, sest eelarves ei olnud selleks ühtegi senti ette nähtud ning mingit projekti polnud tol ajal veel kirjutatud. Augusti keskel valisime projektijuhiks välja Erik Ehasoo. Erik tundus väga tugev isiksus ning pealekauba oli tal olemas kogemus oma koolilehe käimalükkamise näol. Need kaks asja saidki valiku tegemisel määravaks. Kuna oli teada, et alustada tuleb suhteliselt nullist ning kuhugi väljajõudmise tõenäosus on suurem ainult Eriku taolise sõnni iseloomuga isiksuse puhul. Palk, mida liidul projektijuhile, kelle ametinimetuseks õige pea sai peatoimetaja, maksta oli võimalik, ei olnud

muidugi märkimisväärne – pigem oli tegemist siiski vabatahtliku tööga, koos väikese kompensatsiooniga.

Ja nii siis algaski töö esimese õpilaslehe väljaandmiseks. Erik sai võluvael kokku toimetuse — esimesel koosolekul osales üle 10 noore kirjutamishuvilise. Toimetuse keskmine suurus oli esimesel hooajal 15 inimest. Ka kujundajate leidmisega polnud probleemi. Kõige suurem probleem (peale lehe sisu ja kontseptsiooni paikapanemise) oli rahastuse saamine. Mäletan siiani neid öid, mida veetsime Erikuga kontoris ja muudes avalikes ja mitteavalikes kohtades — kõik ikka selle nimel et kirjutada kokku projektitaotlusi ning mõelda välja kõikvõimalikud kohad, kust oleks võimalust rahastust saada. Algus oli raske, kuna projekti osas valitses teatav umbusk ning kuna ühtegi numbrit ei olnud veel ilmunud, ei saanud seda umbusku maandada mitte millegagi peale tegijate entusiastlike näoilmete ning suurte sõnadega.

Jõudis kätte oktoobri algus ja valmis sai esimene leht. Vahepeal oli välja valitud ka nimi — selleks sai täht Õ koos lehe järjekorranumbriga. Ajaleht oli alguses tasuline ning seetõttu oli palju peamurdmist ka maksmissüsteemi korraldamisega. Lahendasime selle nii, et koolid said siiski lehed tasuta kätte ning tasusid hiljem nende lehtede eest, mille nad ära müüsid. Õi oli näinud ilmavalgust, kuid kindlat rahastust polnud endiselt — Õi väljaandmisega seotud kulud kattis samuti õpilasindustri liit, kuigi eelarves polnud selleks raha ette nähtud. See risk sai aga õige pea õigustatud, sest esimese rahastajana (peale EÕELi) pani Õ tulevikule öla alla Ha-

sartmängumaksu Nõukogu. Sedagi tänu minister Repsi soovivale suhtumisele liitu ning kopsupõletikust hoolimata peetud läbirääkimiste õnnestumist ministri nõunikuga. Raha saime peamiselt lehe trükikulude katmiseks ja kujundajatele maksmiseks.

Teise toetajana rääkisime Erikuga ära Tiigrigrühpe Sihtasutuse toredad naised. Küsimused, mida meilt tihti küsiti olid: Mis teeb Õ eriliseks? Miks te arvate, et õpilased seda loevad? Kuidas on garanteeritud, et see ei lõppe kokkukukkumisega nagu kõik eelnevad katsed taolist väljaannet turule tuua? Ega meil ei olnudki ju mingit garantiid – aga soov ja tahtmine oli nii suur, et me lihtsalt ei lasknud seda kusagilt otsast välja paista. Ka kõik meie ajakirjanikud olid meelestatud ülimalt positiivselt, eriti peale esimese lehe õnnestumist. Saadud raha eest ostsime sülearvutid ning vajalikud programmid õpilaslehe kujundamiseks.

Edasi oli olukord juba natukene stabiilsem — olemas olid rahalised vahendid mingil perioodil lehe väljaandmiseks. Keskenduda sai sisulise poole arendamisele ning levikule ja reklaamile õpilaste seas. Üsna pea algas ka töö õpilaslehe veebiväljaande koostamiseks. Kuud aga läksid, ning uued Õ-d ilmusid — alati sisukamad, paremad ja erinevad eelmistest.

Ja nii võiks jäädagi lõputult jutustama sellest, kuidas Õ-st sai tasuta ajakiri uue peatoimetajaga, mõttest anda välja venekeelne versioon ja nii edasi, aga kõige tähtsam sai nüüd vast kirja pandud ning taustainfo, millest olid teadlikud vaid väga vähesed, teile edasi antud. •

Õpilasliikumise 10. aastapäev!

Heili Kärg ja Anette Räni

ESCU leht, 1998. aasta märtsik number

ESCU leht, 1998. aasta märtsik number

ESCU leht, 1998. aasta märtsik number

Oktoobris 2008 saab Eesti Õpilasesinduste Liit 10 aastaseks ja seda suursündmust soovitakse tähistada koos kõikide Eesti õpilastega.

Eesti Õpilasesinduste Liidu loomise eeletapiks võib pidada 1996. aasta jaanuari, mil Tallinna kesklinna koolide eestvedamisel kutsuti kokku õpilasesindajad üle pealinna, et asutada Tallinna Õpilasliit. Kahjuks jäi mõte teostamata, kuid 18. detsembril 1996. aastal otsustasid Gustav Adolfi Gümnaasium, Tallinna 21. Keskkool, Tallinna Inglise Kolledž, Tallinna Prantsuse Lütseum ja Tallinna Reaalkool moodustada Viie Kooli Koostöölepingu Liidu, täna tuntud ka G5 nime all, millest sai tulevase Eesti Õpilasomavalitsuste Liidu esimene alaliit.

1998. aasta 17.–18. oktoobril toimus Tallinna Pedagoogikaülikoolis üldkogu, kus õpilaseesindajad otsustasid moodustada mitteformaalse õpilasomavalitsuste regionaalseid alaliite ühendava katusorganisatsiooni Eesti Õpilasomavalitsuste Liit.

23. septembril 2000. aastal kinnitas Eesti Õpilasomavalitsuste Liidu IV üldkogu juhatuse poolt välja pakutud struktuurireformi projekti, mille kohaselt kuuluvad rohkem kui 150 liikmesõpilasesindust Eesti Õpilasomavalitsuste Liitu mitte enam alaliitude, vaid üksikliikmetena.

Olles kahe tegevusaasta jooksul otsinud Eesti seadusandlusest võimalust organisatsiooni ametlikult registreerida, jõuti arengus uue verstapostini, milleks on mittetulundusühing Eesti Õpilasomavalitsuste Liit. 2006. aastal otsustas Eesti Õpilasomavalitsuste Liidu üldkoosolek muuta liidu nime Eesti Õpilasesinduste Liiduks, millena liitu täna tuntaksegi.

Tähtsa sündmuse puhul on käesoleval sügisel plaanitud mitmeid ettevõtmisi.

Juba septembris avati Eesti Õpilaseisnduste Liidu uus kodulehekülg, mis lisaks uuele kujundusele omab ka uusi atraktiiveid võimalusi infovahetuseks.

Oktoobris jõuab kõikidesse koolidesse värskelt koostatud ja trükitud just aastapäevale mõeldes — õpilasesinduste juhendmaterjal — Õpilasesinduste Aabits. Aabits püüab anda praktilisi näpunäiteid nii alles loomisjärgus olevatele kui ka juba aktiivselt tegutsevatele õpilasesindustele.

Sünnipäeva raames avatakse Eesti Õpilasesinduste Liidu koduleheküljel (www.escu.ee) virtuaalne näitus, mis kajastab fotodena õpilasliikumise ajalugu läbi möödunud kümne aasta. Näitus avatakse 1.oktoobril ning on üleval vaatamiseks kõikidele kuni aasta lõpuni.

Eesti Õpilasesinduste Liidule on aja jooksul tekkinud palju sõpru — mitmed firmad on abikäe ulatanud ning koostööd on tehtud erinevate noorteorganisatsioonidega. Kõigile neile korraldatakse sünnipäeva pidustuste raames tänuvastuvõtt.

Kindlasti on ka Eesti Õpilasesinduste Liidu oktoobris toimuv üldkoosolek tavapärasest pidulikum ja sünnipäevameeleolu läbib kahte üllatusterohket päeva.

Sünnipäeva aitab läbi viia Vabaühenduste fond, mis on rahastatud Islandi, Liechtensteini ja Norra poolt EMP finantsmehhanismi ning Norra finantsmehhanismi vahendusel. Toetust koordineerib Avatud Eesti Fond.

Lisaks toetab sünnipäeva tegevusi Tallinna Spordi- ja Noorsooamet, Hasartmängumaksu nõukogu ja portaal Koolitused.ee.
•

Eesti 100

Maarja-Liisa Soe (18 a)

Rocca al Mare kool, XII klass

Foto: Toomas Huik (Postimees)

Maarja-Liisa Soe (18 a)

Rocca al Mare kool, XII klass

Foto: Toomas Huik (Postimees)

Maarja-Liisa Soe (18 a)

Kõndisin mööda vihmast vanalinna ja astusin sisse ühte püstjalakohvikusse, et endale kaaslaseks midagi sooja osta. Kuuma šokolaadi näiteks. Seisin keset magusalõhnalist järjekorda ja kuulsin pealt, kuidas üks väikene laps oma ema käest vene keeles tellimust esitava noormehe kohta küsis, kas tema on ka eestlane. Ema vastas veidi häälega, millest kumas läbi soov teemat vahetada, et ei ole. Seejärel vaatas see sama tüdruk oma suurte lapsesilmadega minule otsa ja küsis sama küsimuse. Hetkegi kahtlemata vastasin mina talle ise patriootliku uhkusega, et eestlane olen ja eestlaseks jään. Hiljem,

kui ma jalutasin uuesti selles kliimas, mis on ilma pisaratetagi liiga niiske, hakkasin mõtlema selle üle, et kes me, eestlased, õieti oleme. Iseennast nii vähe, et oleks paras punasesse raamatusse kanda, aga ometi oleme koos oma laulupidudega kirjutatud UNESCO maailmapärandiks. Väikene rahvas, kes on vaimult nii suur, et ei ole lasknud end allutada suurriikide suurustamisele. Väikene rahvas oma väikese riigiga, mis ei saa lüüa kvantiteediga, vaid teeb seda kvaliteediga. Lööb terasterava teravusega pronksist kujud põlvist nõrgaks, lööb raudsesse eesriidesse augud sisse. Lööb selja sirgu ja seisab ise. Ise-

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

seisvalt. Aga ainuüksi seismisest ei piisa, sest inimesed vajavad progressi ja Eesti riik ongi Eesti inimesed koos oma kodude ja külade ja linnade ja valdade ja maakondadega. Ja minu sees kipitab küsimus, kuhu me kõik koos teel oleme?

Ma küsin, kuhu?, sest alale- ja sisseütleva käände vahel on vahe.

Ma küsin, kuhu?, sest ma ei ole kindel oma tunnetes siis, kui Eesti Vabariik on saja-aastane, aga me ei maksa poes ajalehetede eest kupüüridega, millel on kujutatud eesti kultuuri suurkujusid.

Ma küsin, kuhu?, sest ma ei ole kindel, kas Gustav Suits oleks öelnud, et saagem maailmakodanikeks, kuid jäägem eurooplaseks.

Ma küsin, kuhu?, sest seal, kus eile oli männimets, on täna plakat reklaamimas „mõnusat maja mändide all“ ja homseks on sinna kerkinud Metsaaluse elamurajoon, kus paarismajades elavad pered on omavahel hoolimata maal elamisest võõramad, kui välisüksel ühist fenolukku keeravad paraadnakaaslased.

Ma küsin, kuhu?, sest kas see, et eile nähti Eestimaad on piisav motivatsioon, et täna siin ilu luua, et homme oleks parem?

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Ma küsin, kuhu?, sest kas kolm korda paremale on sama, mis üks kord vasakule? Ma küsin, kuhu?, sest me ei saa ruutmeetri haaval maha müüa seda, kust ammutavad jõudu meie juured. Eriti veel, kui need juured on vanemad, kui formaalsed 90 või 100 aastat.

Isamaa-armastust ja emakeele lähedust ei saa kaaluda ajaga. See on midagi nii kaalutut, et võib laulupeol vaimu õhku lennutada, aga samas midagi nii rasket, et vanavanemate kannatusi võõrvõimu all on valus kuulata. Sellepärast arvangi mina, et riigi aluseks ei ole mitte reklaamitav sünnipäevanumber, vaid kultuur ja ajalugu, mis kasvavad koos oma rahvaga, kasvavad iga üksiku hingetõmbega, mis oma kodumaast inspiratsiooni ammutavad. Sellisel juhul saame koefitsendi, mis muudab „vanuse“ mõiste suhteliseks. Meie riik on nii noor, kui noor on tema noorim kodanik ja nii vana, kui vana on tema vanim mälestus. Ja seda ka kümne aasta pärast. Kuid oma riigi ametliku vanusega jätkame ilmselt uhkusega selle koolipoisi kehastamist, kes on klassis teistest seitsmeaastastest paari aasta võrra noorem, kuid mõne nurga alt vaadatuna tundub siiski kõige pikemana, mis sellest, et riided alati nii

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

Eesti 100. aastapäeva tähistamine

väga esinduslikud ei pruugi olla. Aga minule jääb Eesti hoolimata oma teoreetilisest või praktilisest vanusest maaks, millel tahan astuda samme iseenda otsitava olemuse juurde. Ja mõnikord on need sam- mud kolmes päripäeva joostud tiirus ümber jaanilõkke ja mõnikord on need sammud lük- kamas hoogu kelgule, et puhtalt huvi pärast teada saada, kelle linad kõige pikemaks ole- sid kasvanud. Ja mõnikord on need sammud suveniiripoodi keset lärmakaid turiste, kes ostavad idanaabrite kultuuriruumi kuuluvaid esemeid kombineerituna meie riigi sümbooli- kaga. Ja mõnikord ma mõtlen, et kas kõik mu sammud on astutud kellegi teise jalajälgede sisse. E. M. Remarque on öelnud, et ajalugu ei kordu, lihtsalt inimesed kordavad iseennast.

Aga mina loodan, et kümne aasta pärast ei ole Eesti riik iseenda ajalugu korranud. Ja ma loodan, et kümne aasta pärast ma saan endiselt eesti keeles naeratada seda Lydia Koidula naeratust, mis on võrdväärne Mona Lisa omaga, kui sada on see number, mis sajandit sünnist tähistab. Sest minu juurest saab läbi tulla, aga minu juurtest läbi tulla ei saa.

Kunagi..
•

Kui vihased me oleme?!

Pirjo Kikkas / Sander Ots

Soomes aset leidnud 11 noore surmaga lõppenud koolitulistamine on igal tasandil jutuainet pakkunud. Kas see, mis juhtus naabrite juures, võib juhtuda ka meil? Pirjo Kikkas ja Sander Ots uurisid, mida arvavad taolise intsidendi võimalikkusest õpilased-õpetajad.

Õpilased

1. Mida arvad, kas sinu koolis võib toimuda koolitulistamine? Põhjenda.
2. Kas direktor või õpetajad on teiega sel teemal koolis rääkinud? S.t kas on tehtud ennetustööd? Kui ei, siis kas sa leiad, et seda peaks tegema?

MATU*, 17, Tallinna Mustamäe Gümnaasium

1. Ma kahtlen, et selline asi võib juhtuda, aga mingi väike võimalus on alati, sest osasid lapsi kiusatakse päris julmalt.
2. Keegi pole seda teemat koolis käsitlenud, kuid võiks küll.

LAURA, 15, Miina Härma Gümnaasium

1. Ma ei usu väga, et meie koolis võiks midagi taolist juhtuda. Selleks on kaks põhjust — ma pole kuulnud suurematest tülinorimistest ning kuna tegu on eliitkooliga, on enamik inimesi tulnud siiski siia õppima, mitte teistega tüli norima.
2. Ei ole räägitud, kuid usun, et nii mitmed õpilased arutasid seda teemat kodus perekesis, ei näe ka mingisugust erilist vajadust direktori/õpetaja kaasamiseks, veidi enam probleemsete lastega tegeleb personal isiklikult.

JANELI, 16, Sint-Guido Instituut

(Janeli on vahetusõpilane, kes läks sellest sügisest Belgiasse)

1. Kool on küll temperamentseid inimesi täis, aga ei usu, et päris kuulipildumiseks läheks.
2. Siin ... ei! Kuidas võtta, kohati inimesed ei tulegi siin selle peale, et võtaks relva kätte ja laseks paar koolikaaslast maha. Kui ei puuduta teemat, siis ei teki ka ehk sellist mõtet. Samas ... kui lähenetakse professionaalselt, siis miks mitte.

LIIS, 17, Tartu Raatuse Gümnaasium

1. Ma arvan, et see võib juhtuda. Tõenäosus, et see meie koolis toimub, on sama suur, kui mis iganes teises koolis, sest elu on ettearvamatu.
2. Meile oleks nagu räägitud sellest, aga seda ei saa ennetustöök nimetada. Rääkimisel polegi ilmselt erilist mõtet, kuna vägivallaga võitlemiseks oleks mõjusamat meetodit vaja, ma ei teagi, missugust, aga ilmselt piisavalt mõjukat asja ei leitud.

*Nimi õpilase soovil muudetud.

Õpetajad

KAIDOR DAMBERG, Tallinna Mustamäe Gümnaasiumi direktor

Kas Mustamäe Gümnaasiumis võib toimuda koolitulistamine?

Seda ei tea keegi, millal kellelgi võivad närvid üles õelda ning relva hankimine kuskilt pole ka niivõrd võimatu. Meie kooli õhkkonnas ei kujuta ette, kas see on võimalik, kuid pigem kaldun arvama, et seda ei juhtu.

Kas olete sel teemal koolis rääkinud?

Kriisiolukordadest rääkimisel on ka sel teemal peatunud, kuid mitte väga põhjalikult. Praegu on see teema äärmiselt aktuaalne ja kohati tundub, et meedias üle paisutatud.

PRIIT SAARELEHT, Rocca al Mare Kooli keskmise kooliosa õppedirektor

Kas Rocca al Mare Koolis võib toimuda koolitulistamine?

Ma arvan, et on võimalik. Inimeste sisse me ei näe ja seetõttu on see igal pool võimalik, kus me viibime. Me oleme püüdnud teha kõik selleks, et meie majas nii ei juhtuks.

Mida on tehtud selleks, et taolist sündmust ära hoida?

Esiteks maja planeering on tehtud võimalikult läbipaistvaks, ei ole pimedaid ja kinniseid nurki, kus midagi võiks märkamatu toimuda. Teiseks püüame luua keskkonda, kus õpilased ja õpetajad oleksid omavahel sõbralikud ja avatud, et toimuks nn sotsiaalne kontroll, mis annaks võimalikust tulistamiskatsest informatsiooni enne, kui see päriselt juhtub. Suheldakse aktiivselt klassijuhatajate ja õpilastega. Samas tehakse tihedat koostööd ka kodus, korraldatakse iga aasta arenguveestlusi, mis aitavad kaasa sellele, et taoliseid juhtumeid ära hoida. Suurtel kogunemistel (*üle nädala esmaspäeviti toimuvad kogunemised, kus saavad kokku sama kooliosa õpilased — toim*) me ei ole neis teemadest rääkinud, seda on tehtud klassijuhatajatundides, kus on väiksem seltskond, et oleks võimalik arutada ja pidada diskussiooni ning samas on klass see sotsiaalne keskkond, kus enamasti asju koolis toimub.

Priit Saareleht

Möllavad tehisintellektid TTÜ spordihoones ehk Robotex 2008 on tulekul!

Kaupo Kuusmaa

Enamus meist on näinud futuristlikke kinoteoseid, kus Arnold Schwarzenegger võitleb robotite armeeaga või on lausa tema keha tehnikaga sümbioosis. Vahendatud kogemus on kindlasti tore, aga pärast teleri või kompuutri väljalülitamist ununeb see põnev ning intrigeeriv tulevikühiskonnaga seostatav väljavaade üsna kiiresti. Aga tahate ma ütlen teile midagi? See tulevik polegi nii kaugel, seda saab tajuda juba detsembri alguses toimuval üritusel nimega ROBOTEX 2008! Antud üritusel aga võistlevad robotid üksteisega ning ümbritsevatel inimestel oma julgeoleku pärast muretsema pole põhjust

Antud üritus, Robotex, on saanud juba traditsiooniks, mille eestvedajateks on Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool ning IT Kolledž. Selle põhirõhk on läbi aastate olnud võistluses, milles osalevad robotid peavad sooritama valvsate kohtunike silme all pingutust nõudvaid ülesandeid. Sel korral taotleb üritus tõeliselt rahvusvahelist mastaapi ning huvi ürituse vastu on tuntud nii lähematest kui ka kaugematest riikidest.

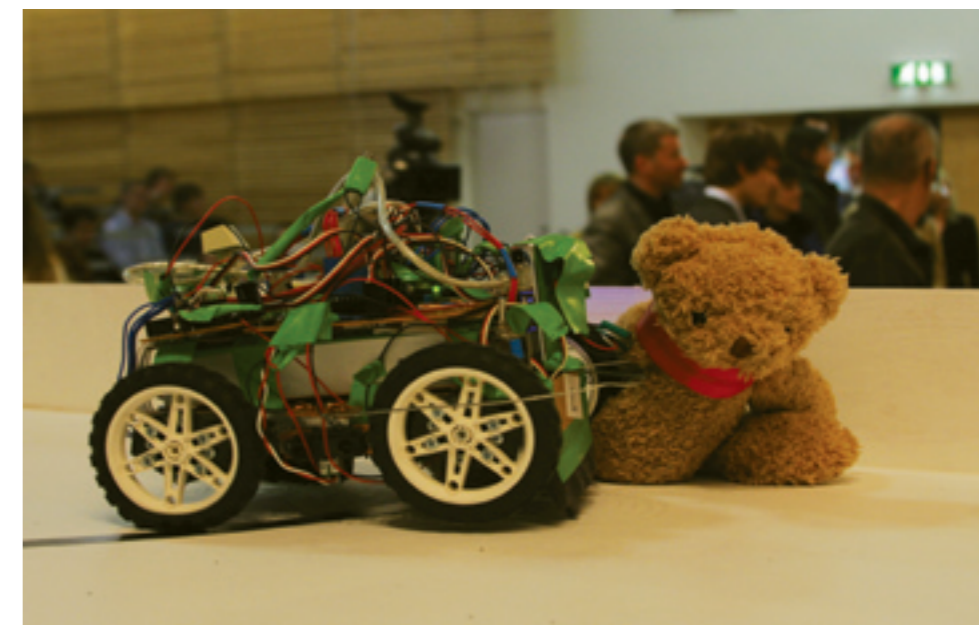
Siiski käesoleval aastal ei kujuta Robotex endast pelgalt robotivõistlust. Oleme näinud palju vaeva, et mitmekesisista oma programmi ning muuta üritus atraktiivseks ka kõigi nende jaoks, kes robotiehituse spetsiifikat veel ei tunne, kuid tehnikast kui valdkonnast on huvitatud ning soov end asjaga kursis viia on suur.

Kindlasti kujunevad üheks Robotexi tõmbenumbriks robotikaalased töötodad, kus iga huvitatu saab teha oma esimesed sammud iseseisva robotiehituse suunas. Vilunud spetsialistid jagavad valdkonna aabitsatõdesid ning koostöös töötubadest osavõtjatega üritatakse genereerida algeline robot. Seega soovime kõikidel huvitatutel minna

kiiresti meie koduleheküljele www.robotex.ee ning registreerida end ära, kuna praegustel andmetel on osavõtust huvitatuid palju, kuid kohtade arv piiratud.

Kindlasti ei saa pidada töötubadest vähem atraktiivseks tehnoloogiaäitust, mis toob pealtvaatajate ette osalevate ettevõtete ning teaduskeskuste helgemad ning muljet avaldavamad saavutused. See ei piirdu vaid robotikaalaste atribuutidega vaid näha võib kõike huvitavat seoses infotehnoloogia ning laiemas mõistes kõrgtehnoloogiaga üldse.

Viimase, kuid mitte vähemtähtsa osa meie programmist, moodustab fotokonkurss. Suunitlus on jällegi suhteliselt lai: kaamera objektiiv peaks püüdma kinni miskit tehnikaga seonduvat, kuid mida veidramas võtmes see lahendatakse, seda suurem on võimalus püüda žürii ning pealtvaatajate tähelepanu.

robotivõistlus
töötodad

ROBOTEX 2008
where brains and metal meet...

www.robotex.ee

1918
2008

fotokonkurss

Infotehnoloogia Kolledž

Eesti Infotehnoloogia Kolledž

tehnikanäitus

Sügisene rokifestival Rocktoberfest

17. ja 18. oktoobril leiab klubis Rock Cafe aset üks eriti mõnus sündmus rakisõpradele. Nimelt toimub seal festival Rocktoberfest, mis peaks igale raske muusika austajale midagi head pakkuma. Kahe päeva jooksul astub lavalaudadele 8 bändi Eestist, Rootsist, Saksamaalt ja Taanist. Ürituse peaesineja on Clawfinger Saksamaalt, kes on Eestimaal juba mitmendat korda. Samuti astub festivalil üles Rootsi metalgrupeering The Haunted, keda Eesti metalmuusikaustajad juba pikisilmi oodanud on.

Rootsi-Norra päritolu metal'it, hip-hop'i ning industrial'i viljelev Clawfinger sündis aastal 1988, kui helilooja, sündimängija ja taustalaulja Jocke Skog läks tööle Rosenlundi haiglasse Stockholmi lähistel ja kohtus seal uue kolleegi, tulevase laulja Zak Telliga. 1990 ühinesid nendega norralastest kitarristid Bard Torstensson ja Erlend Ottem, kes kolisid Rootsi ja hakkasid tööle samas haiglas. 1993. aastal nägi ilmavalgust bändi enda välja antud esikalbum "Deaf Dumb Blind". Seda albumit müüdi 600 000 eksemplari ning album pärjati ka kahe Grammy auhinnaga. Kuus stuudioalbumit üllitanud bänd on esinenud paljudel maailma rokifestivalidel ning tuuritanud koos Ozzy, Megadethi, Faith No More'i, Alice Cooperi ja teistega. Eestisse saabub Clawfinger juba viiendat korda.

Mustasch'i viimane stuudioplaat „Latest version of truth“ on väga palju kiita saanud nii kodumaal Rootsis kui ka mujal maailmas. Bändiliikmete arvates on see nende parim album üldse. Jõulisesse muusikasse on kätketud elemente, mida rokkmuusikas kohtab harva ning seetõttu on Mustaschil oma kuulajatele pakkuda midagi värsket ja originaalset. Midagi, mis sunnib nende viimast albumit aina uuesti ja uuesti otsast peale kuulama.

1994. aastal loodud Raunchy näol on tegemist hetkel ühe Taani populaarsema metalbändiga. 2006. aastal ilmus nende kauamängiv "Death Pop Romance", mis pälvis ohtralt positiivset vastukaja kõigis maailma suuremates raskemuusika väljaannetes. Bändi uus album "Wasteland Discotheque" nägi Euroopas ilmavalgust 30. juunil.

Algselt välja kuulutatud USA grupp Pro-Pain otsustas viimasel hetkel oma Euroopa tuuri lühendada ja seoses sellega ei jõua bänd tänava ka Eestimaale. •

The Haunted

Raunchy

Mustasch

Clawfinger

Rocktoberfestil astuvad üles:

Reedel 17. oktoobril:

- THE HAUNTED ^(Swe)
- MUSTASCH ^(Swe)
- EAST TRADING WANG ^(Est)
- LEECH ^(Est)

Laupäeval 18. oktoobril:

- CLAWFINGER ^(Swe)
- RAUNCHY ^(Den)
- RECYCLE BIN ^(Est)
- PEDIGREE ^(Est)

Üksed avatakse mõlemal päeval kell 19.00. Festivalipasse ja päevapileteid on võimalik osta Statooli teenindusjaamades ja Piletilevi müügikohtadest üle Eesti.

- Festivali pass: esimesed 100 hinnaga 795.–, järgmised 895.–
- 17.10 päevapilet: hinnaga 495.–
- 18.10 päevapilet: esimesed 200 hinnaga 495.–, järgmised 595.–

Sissepääs alates 18. eluaastast

Rate on elu?!

Pirjo Kikkas
Pildid erakogust

Üsna paljudel noortel, kuid ka paljudel pisut vanematel on Rate.ee portaalis konto, kus saab oma pilte lisada, teiste omasid kommenteerida ja hinnata ning teha veel palju muudki. Kindlasti on nii mõndagi teist, ma võin ausalt öelda, et mind küll on piinanud küsimus – miks üldse loodi Rate.ee suhtlusportaal?

Loodetavasti saate nüüd sellele ning ka paljudele teistele küsimustele kauaoodatud vastused. Küsimustele vastab Rate.ee looja Andrei Korobeinik.

Alustame kõige algusest – millest tuli idee luua Rate.ee portaal?

Rate.ee idee tekkis 6 aastat tagasi. Eesmärk oli teha midagi, mida Eestis veel pole. Rate.ee on üks maailma esimestest sotsiaalsetest võrgustikkudest. Selle edu võti on kasutajad, kes ise loovad saidi sisu.

Peale Rate.ee portaali tulekut Interneti-maastikule on juurde tekkinud veel paljud muud suhtlusportaalid, mis sarnanevad nii mõnelgi moel Reidile. Mis on Sinu arvamus sellest ning nendest portaalidest?

See on loomulik protsess; mõned keskkonnad püüdsid Rate.ee edu korrata. Selles pole midagi halba, aga võiduvõimalus on palju suurem, kui sa teed hoopis midagi uut. On palju asju, mida eesti internetis ei ole veel proovitud.

Iga päev suletakse inimeste kontosid ja keelatakse pilte. Millega peab hakkama saama, et moderaatorid konto sulgeksid? Millised pildid keelatakse ära?

Keelatakse pilte, mis ei vasta Rate.ee reeglitele. Keelatud on näiteks suitsetamist või alkoholi propageerivad pildid. Kasutajad peavad käituma viisakalt — keelatud on roppused ning spämmimine. Selle eest võib inimese konto kinni panna. Keelatud on varikontod — kui ühel inimesel on rohkem kui üks kasutaja, pannakse kõik tema kontod kinni.

Nii mitmedki noored ihkavad saada reidis eriliseks. Kuidas siis ikkagi eriliseks saada?

Kas loeb pilt ise või keeruline töötlus?
Eriliste piltide rubriigis ilmuvad... erilised pildid. Töötlus on selle juures pigem miinus kui eelis, tähtis on pilt ise.

Teine asi, mida noored ihkavad on moderaatoriks saamine. Mille järgi moderaatoreid valitakse?

Moderaatoreid valitakse aktiivsete kasutajate seast, nende kasutajatega võetakse Rate.ee kaudu ühendust. Moderaatori kohale ei saa taotlust esitada.

Tegevust jagus, seega igavlema ei pidanud.

Mis eelistused on moderaatoritel võrreldes tavakasutajatega?

Moderaatorid saavad lubada või keelata pilte, blokeerida rikkujate kontosid. Nad ei saa lugeda teiste kasutajate kirju või vaadata muid privaatsid andmeid.

Millised ohud varitsevad noori suheldes internetis? Millest tuleks kindlasti hoiduda?

Tasub hoolikalt mõelda, milliseid andmeid sa internetis avaldad. Tuleb arvestada sellega, et need andmed on kõigile kättesaadavad. Internetis tasub käituda samamoodi nagu päriselus — ümberringi on samad inimesed ja ohud on ka täpselt samad. Ei tasu mõelda, et internet on anonüümne ja seal on kõik lubatud.

Kas Sina ise oled aktiivne reidis suhtleja?

Mul on Rate.ee-s konto: www.rate.ee/users/andrei, väga aktiivne Rate.ee kasutaja ma pole, aga korra päevas login sisse küll. Loen ka kõiki kasutajate kirju, mis webmaster'ile tulevad. •

Fakte Rate.ee kohta

1. Rate.ee loodi aastal 2002.
2. Esimese aastaga kogunes portaali ca 100 tuhat kasutajat.
3. Praegu on kasutajaid üle 300 tuhande.

Martin Veisman

Rate.ee portaalis tegutsevad peale tavainimeste ka erinevad kuulsused. Võtsime luubi alla neist kaks ning esitasime paar küsimust.

1. Miks Sul on Rate.ee-s konto?
2. Mida arvad eriliste piltide osast? Kas oled seal olnud/ tahaksid olla?

Martin Veisman

(<http://www.rate.ee/user/VJ-Martin>)

1. No mul oli konto eelkõige seoses tööga. Kuna minu töö on MTV informatsiooni edastamine, siis reit on veebikeskkond, mille kaudu saab kiiresti inimesi informeerida kõigest, mis on seotud MTV Eestiga.
2. Ma saan aru küll, mis see on, kuid ma ei jälgi seda. Enda edevust saan ma enda kanalis välja elada, et ei pea seda reidis tegema. Ma vist olen seal olnud, mulle on seda mainitud. Väikesed lapsed kirjutavad mulle kirju ja küsivad küsimusi. Aga üldiselt arvan, et eriliste piltide väljavahimine on ajuvaba. Reidis meeldib mulle see, et noored saavad suhelda, aga kogu see piltide ja moderaatorite kamm eriliste piltide üle on jabur teema, mille pärast pingutada. Eriline oled sa ikka sõpradele ja tuttavatele. Mulle ei anna see midagi juurde kui keegi ütleb, et mul on lahe pilt. Inimesi tuleb hinnata ikka tegude järgi – see on erilisem.

Janne Saar

Janne Saar

(<http://www.rate.ee/user/Prettykessu>)

1. Tegin omale 8. klassis ning kui aus olla, siis ma ei mäleta enam, mis põhjustel. See on jäänud sellest ajast peale alles ning ma olen kasutanud seda oma muusika promomiseks ja võimaluseks rääkida oma fännidega.
2. Kui aus olla, siis ma ei ole sellega väga tuttav. Aga ma arvan, et fotodega on võimalik kunsti teha ning väga lahe kui keegi viitsib sellega tegelda.

Mis suhtlusportaal on Sinul konto?

Küll meie vanavanematele meeldib jutustada oma nooruspõlvest. Koos naabrilastega mängiti puukoorest tehtud loomakestega, samal ajal kui karjatavad lehmad laisalt rohuliblekesi mälusid. Meie aga elame aina areneva tehnika ajastul, kus suhtlemiseks ei pea enam mugavast kodust välja tulema ning igasugused mängudki — olenemata, kas tahame neid mängida koos sõbraga või üksi — on levinud Interneti-tasandile. Küsitlesime poistelt ja tüdrukutelt, kellel on Internet igapäevaselt kättesaadav, millises suhtlus-/mänguportaal on neil konto, kui palju nad sealt tutvusi on leinud ja kui palju sinna oma aega ja raha matnud.

JAANUS

Mul on konto Orkut.com-is, Facebook.com-is ja kasutan ka aktiivselt MSN-i. Kõige rohkem aega veedan neist messenger'is — viimase kolme-nelja aasta jooksul vast keskmiselt tund-paar päevas, kuid on ka päevi, kus istun 5 tundi ja enam MSN-is. Orkutit kasutan üldiselt inimestega suhtlemiseks ja selle peale ei lähe väga palju aega.

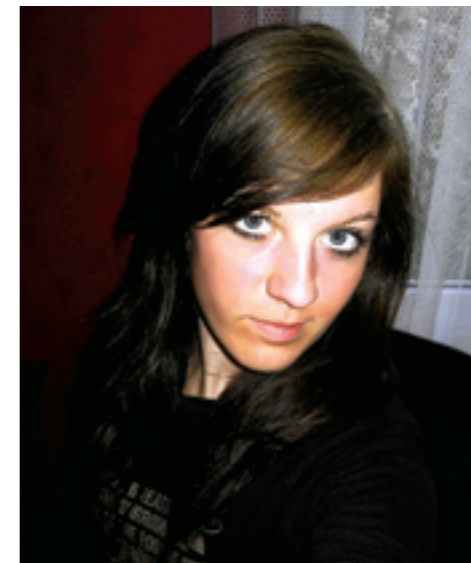
KADRI

Minul on konto Orkuti suhtlusportaal. Päriski uusi tutvusi pole sealt leinud, kuid mõne tuttavana olen tänu sellele rohkem läbi hakanud saama. Raha selle peale kulutanud pole.

JAANIS

Suhtlusportaalidest on Orkut.com, kus enamusel minuealistel on konto olemas. Mänguportaalidest Sokker.org mis on n-ö jalgpallimanager'i mäng, kus omad meeskonda ja arendad seda. Neist portaalidest pole otseselt tutvusi leinud ja ausalt öeldes pole üritanud otsida ka. Aega nende peale väga ei kulu, see on pigem meelelahutus, mida saab harrastada mõne muu asja kõrvalt. Küll aga on veidike raha sinna manager'i mängu kulunud. Puhtalt sellepärast, et see endale natukene huvitavamaks teha.

RAGNE

Olen registreerinud ennast mänguportaal Playray. Tutvusi olen saanud sealt päris palju, mõndadega suhtlen isegi siiaamaani väga hästi. Raha ma sinna alla magama ei ole pannud, kuid mängin seal ülepäeviti (kui sedagi) ja vaid paari mängu.

ANNIKA

Hetkel on mul konto vaid kahes suhtlusportaal, Orkut.com-is ja Rate.ee-s. Mänguportaalides kontosid ei ole. Ei ole väga palju häid tutvusi sealt saanud, vaid mõned üksikud. Aega olen nendesse magama pannud ilmselt piisavalt, kuid vaid juhul, kui pole midagi muud targemat teha. Ma ei istu suhtlusportaalides mõne kasuliku ja vajaliku asja tegemise arvelt. Raha olen väga vähe nende alla magama pannud, võib-olla ulatub paarikümne kroonini, kui sedagi.

PÄRTEL

Õöh, noo neid portaalid on ilmselt võimatu kahe käe sõrmede peal kokku lugeda ja ilmselt jääks väheseks ka siis, kui varbadki appi võtta. Enamus portaalid on muidugi jäänud unustusse ja viimasel ajal on asi kahenenud kahele põhiportaalile: iga koolinoore ja -vana vaieldamatu lemmik jorkut ja kanepifoorum, kus ikka ja jälle uusi reedeõhtu lahendusi leiab. Kunagi sai palju jututubasid külastatud ja testitud, millises rohkem roppusi saab öelda, enne kui IP-aadress blokeeritakse. Ja veel üks põhitegevus oli perverssete türklaste ahistamine, kes olid pea kõigeiks valmis, et näha vastasvestlejat alasti veebikaameras.

Ühtegi sõpra sellisest jututoast ei saanud küll, küll aga tuli reidi ja jorkuti kaudu meele tutes hordides tuttavaid, kes siiani päriski head sõbrad on ja ilmselt on ka edasi. Sellise irratsionaalsuse peale, et internetis suhtlemise või mängimise alla raha panna, pole ma tulnud. Peale raskeid arvutusi ja valemite otsimisi võib öelda, et ma veedan päriski pika aja päevast internetis protaalides n' shiit.

MARI-LIIS

Praeguse seisuga on mul ainult Orkut. Kunagi oli ka reidis konto, see aga osutus liiga lapselikuks ja see ei ole enam selline nagu kunagi. Raha olen kulutanud ainult Rate.ee-s siis, kui staatused ja SOL-id tulid. Väga minimaalselt. Orkut on põhiliselt ikka sõprade kontaktide otsimise pärast ja nendega suhtlemiseks, kes elavad kaugemal. Sealt saab hea ülevaate sõprade sünnipäevadest. Aega ikka Orkutis läheb, vahepeal lihtsalt unustad ennast sinna.

DANIEL

Olen suhteliselt Interneti-inimene. Kontosid on mul mööda Interneti igal pool laiali, tuntumad kohad on da (Deviantart), Orkut (mille allal lähevad Blogger jne) ja Facebook. Olen mõelnud ka MySpace kontole. Kui spetsiifilisemaks minna, on mul ka JPG-Magazine'i konto. Pean tunnistama, et olen ka Rate.ee kasutaja. Seda küll väga vähe, peamiselt seetõttu, et osad tuttavad ei ole suutnud veel Orkutisse üle kolida.

Koht, mida külastan kõige tihemini, on Koffer.ee foorum. Olen seal üks aktivistidest, endine moderaator. See on koht, kus sõlmitakse pikaajalisi sõprussuhteid, paljud nendest ei purunegi. Kui nüüd mõelda, siis Internetis tutvumine võib olla "haige", aga selline leht võib olla ju ühendavaks lülis ja pakkuda kõneainet.

Suhtlusportaalide alla kategooriliselt raha alla ei pane — seda on mujalgi vaja, pigem annetan need 10 krooni heategevusele, kui saadan sõbrale, olgu et heale.

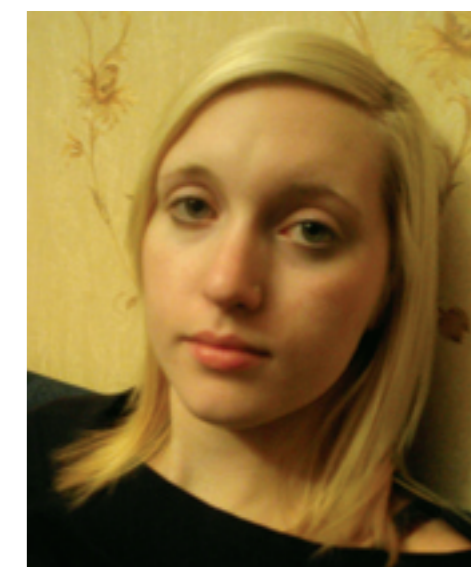
INDREK

Suhtlusportaalidest on vaid Orkutis konto ja tutvuste leidmisega ei viitsi tegeleda. Raha pole sentigi sinna alla pannud. Reidiski oli kunagi konto, kuid seal SOL-e ei ostanud, mõttetu jura ju. Ahjaaa, mingi 10 krooni vist kunagi läks selle tausta peale.

ANNELI

Hetkel on mul ainult Orkutis kasutajakonto. Päriski uusi tutvusi olen sealt väga vähe saanud. Pigem aitab see hoida kontakti vanade sõpradega, kellega enam nii tihti ei kohtu. Aega kulub selle alla umbes 5–7 tundi nädalas. Reidis oli konto umbes aasta või kaks tagasi. SOL-id tulid alles siis, kui oma konto blokeerisin, nii et nende alla raha ei läinud. Kuigi paar 10-kroonist SMS-i sai ikka saadetud.

MANN

Mul on konto Rate'is ja Orkutis. Orkutist pole ühtki tutvust juurde saanud, Rate'is paar olen, aga need ei lähe heade tutvuste alla, sest kogu suhtlemine on ikkagi jäänud MSN-i või piirdunud mõne pinnapealse kokkusaamisega. Raha pole kuhugi magama pannud, aega pole ka raisanud, pigem viitnud, kui midagi targemat tol momendil teha pole olnud.

Laura Kallasvee: «Minu jaoks ei ole kaamera taga koledaid inimesi.»

Heili Kärg ja Anette Räni

Heidy Purga, Evelyn Sepp, Koit Toome, Maarja-Liis Ilus, Hele Kõre, Jan Uuspõld, Bedwelters, Eda Ines Etti, Kerli Kõiv, Tanel Padar – tema kaamerasilma eest on läbi käinud tohutul hulgal kuulsusi. Ja kes on kord fotograaf Laura Kallasvee juures käinud, jäävad talle truuks, sest pildid, mida ta teeb, on ERILISED!

Millises vanuses hakkas fotograafia sind paeluma?

Ilmselt siis kui avastasin EKA's fotograafia eriala ja asusin seal õppima. Olin siis 19 aastane. Mida rohkem fotograafiast aimu sain, seda enam oli mulle selge, et pooljuhuslikult olen sattunud õigele erialale ja tahan ka tulevikus end 100-protsendiliselt fotograafiaga siduda. Enne ülikooli ei olnud fotoga üldse tegelnud. Alustasin nullist, kuid fotograafia paelus mind esimese hetkega ja ei kahetse- nud kordagi, et julgesin proovida.

Koostööd erinevatele ajakirjadele hakkasin tegema juba kooli kõrvalt. Samuti tulid juba mõned väiksed reklaamitööd. Osalesin kooli kõrvalt ka aktiivselt kõiksugustel ühishäitustel, kuni aeg oli küps isikuhäituste jaoks.

Kui kaua oled fotograafina töötanud?

Aastal 2002 lõpetasin EKA fotograafia eriala. Sellest ajast peale olen töötanud fotograafina, tehes pilte erinevatele reklaamikampaaniatele ja ajakirjadele. Mul on oma stuudio, kus peamiselt töötan ning lisaks tegelen ka digitaalloominguga.

Kas igast inimesest on võimalik teha ilusat pilti?

Jah, olen selles 100% kindel. Minu jaoks kaamera taga ei ole olemas koledaid inimesi. Fotogeenilisusele tuleb alati kasuks ka kvaliteetne meik, sellepärast kasutan oma töös alati meikarite ja juuksurite abi, kuna inimeste pildistamisel on se väga tähtis üli.

Aga kas saab pildistada ebaseksikat inimest seksikaks?

See, mida nimetatakse seksikuseks, on väga subjektiivne mõiste. Mis ühe jaoks on seksikas, võib teise täiesti külmaks jätta. Sellepärast ei oska ma sellel küsimusele vastata.

Mida oleks vaja, et teha üks eriline pilt?

Üht erilist hetke ja head tuju. Siis veel natuke fantaasiarikkust ja hullumeelsust.

Millist fotoaparaati oma töö juures kasutad?

Olen truuks jäänud Canonile. Hetkel enim kasutuses olev kaamera on Canon EOS 5D, see on puhtalt stuudiokaamera, metsa minna sellega ei soovita. Lisaks on kotitais igasuguseid fiksoobjektive, zoom'e ma oma tööd tehes ei kasuta. Ja stuudiovälgud on pärit ProFotost.

Milliste inimestega sulle meeldib koos töötada?

Meeldivate ja armsate inimestega. Mul on välja kujunenud suhteliselt kindel tiim ja inimesed kellega koostööd teen. Näiteks minu lemmikabilised stilistide seas on Ester Kannelmäe, Karolin Kuusik ja Liisi Eesmaa. Meikaritest töötan peamiselt koos Mammu ja Grimmsistersiga. Minu koostööpartnerid on ka minu suured sõbrad ja seda suurem on töötegemise rõõm.

Milliste kuulsustega oled koostööd teinud?

Oeh, neid on väga palju. Enamus Eesti artidid on minu studios istunud. No näiteks Vanilla Ninja viimase aja promomaterjal on kõik minu looming, koostöös Karolin Kuusikuga. Pilte, mida ma teen ja keda pildistan, näeb minu koduleheküljelt, nii et vaadake ise: www.laurakallasvee.com.

Sealt lehelt portreede alt leiab näiteks selliseid tegelasi nagu Heidy Purga, Evelyn Sepp, Koit Toome, Maarja-Liis Ilus, Hele Kõre, Jan Uuspõld, Bedwelters, Eda Ines Etti, Kerli Kõiv, Tanel Padar jne ...

Mida saab teha fotograaf ja mida fotografeeritav, et pildistamine sujuks?

Fotograaf saab pakkuda omalt poolt meeldivat koostööd ja kvaliteeti. Fotografeeritav head tuju, koostöövalmidust ja usaldust fotograafi vastu. Siis on hea tulemus garanteeritud!

Kas elus on midagi sellist, mille eest oleksid nõus oma fotovarustuse ära andma?

Ma arvan, et elus on väga palju selliseid asju. Lõppude lõpuks on materiaalne vara ju asendatav.

Kas liigud igal pool ringi, fotoaparaat käes?

Või teed pilti ainult siis, kui tellitakse?

Väike kaamera on jah igaks juhuks alati kottis. Millal iganes võib seda vaja minna. Kuigi ega ma vabal ajal maniakaalselt ei klõpsi küll, vaid eelistan tööst puhata.

Kas oled teinud aktifotosid? Mida nendest arvad?

Olen teinud küll. Aktifoto on sama kui mis iganes muu hea ja õnnestunud foto kui on lahendatud stiilselt ja maitsekalt.

Kes on sinu iidol?

Konkreetselt iidolit mul pole. Lemmikfotograafe, kelle töid huviga jälgin, on palju, nt David LaChapelle, Helmut Newton, Elaine Constantine, Henri Cartier-Bresson, Nick Knight, Ellen von Unwerth, Richard Avedon, Steven Meisel ... Inspiratsiooni tööks annavad mulle inimesed-portreeritavad, keda pildistan!

Mida tahaksid öelda kõigile meie fotohuvilistest lugejatele?

Kaamerad kaasa ja seenemetsa!

Kas sul on pildistamisel juhtunud midagi huvitavat, mida tahaksid meie lugejatega jagada?

Huvitavaid seiku juhtub tihtipeale. Alati ei lõppe fotosessioonid väga rõõmsalt, näiteks kui modell lehma seljast maha kukub ja traumapunkti viiakse või teinekord, kui modellil üle aia ronimine ja samal ajal poseerimine jalaluu murruga lõpeb.

Meenub veel üks tervistkahjustav seik. 2006. a oli mul kohvik Moskvas näitus "She has really long legs". Tegime selle portreenäituse koos Grimmsistersiga. Igal pildil toimus tugeva grimmi abil portreeritavatele tehtud väike nihe. Kellel oli kõri lahti lõigatud või lehmakeel suust väljas. Rita Raavele kinnitati otsa ette terav žiletitera. Tema aga võttis hoogsalt kaamera ees poose ja unustas täiesti, mis tal otsa ees on. Mul oli tõsine hirm, et modell võib end vigastada. Õnneks lõppes kõik hästi ja pilt tuli super hea! •

Rõõmujagajad lastekodudes!

Kairi Kruus

Eelmisel sügisel otsustasid kuus Tallinna keskkoolitüdrukut, et nad soovivad teha midagi lastekodulaste heaks. Sündis algatus nimega Jagatud Rõõm, mis viib noori lastekodulastega aega veetma. Algatuse kahe liikme, Triinu Tamsari ja Kersti Vilimaa käest küsis nende tegevuse kohta lähemalt Kairi Kruus.

Kust tuli idee selliseid külaskäike korraldada?

Triinu: Idee on pärit minult. Inspiratsiooni sain eelmise aasta suve USA-s käigust. Tutvusin ühe kohaliku tüdrukuga, kes rääkis, kuidas nad juba mitu aastat sarnast asja veavad. Ta näitas mulle pilte ja rääkis lugusid külaskäikudest. See võlus mu täiesti ära ja leidsin, et tahan ka Eestis sellist liikumist alustada. Siin leidsin kohe ka sõpru, kes tahtsid minuga ühineda. Nii istusimegi eelmise aasta SINA avairitusel kuuekesi maha ja leppisime kokku, et anname endast parima, et väikestel lastekodulastel hea oleks.

Kas see oli teie jaoks esimene asi, mida ise algatasite ja vedasite?

Triinu: Jah, varem pole selliste projektidega tegeleenud.

Kersti: Minu jaoks on see samuti esimene ühiskondlik projekt.

Millistes lastekodudes käisite ja mida tegite?

Kersti: Alguses rääkisime paljude erinevate lastekodudega, lõpuks aitas meid Nõmme lastekodu juhataja.

Triinu: Meie rühm jagunes seejärel kaheks — osad meist käisid juunini Nõmme lastekodus ja teised käivad siiani Maarjamäe lastekodus. Oleme teinud koos kooki, raamatuid ette lugenud, lihtsalt mänginud. Meie suurim väljasõit oli loomaia külastus. See oli sündmus, mida lapsed nädalaid pikisilmi ootasid!

Kersti: Sinna viisime nii Maarjamäe kui Nõmme lastekodu lapsed. Nad said omavahel kiiresti sõbraks ja meie käik läks väga korda.

Mis on projekti juures olnud kõige raskem ja mis kõige ägedam?

Triinu: Kõige raskem oli algus, üldse see asi jooksma saada. Tuli käia rääkimas psühholoogidega, et mida tuleks arvestada lastekodulastega suhtlemisel. Asjad tuli läbi rääkida ka lastekodujuhatajaga ja ajada pabereid, aga õnneks jõudsime lõpuks sihtmärgini. Kõige ägedam on muidugi see, et poole aastaga oleme juba suutnud maailma muuta – Denis ja Alina Nõmme lastekodust leidsid oma le kodu! Eriti äge on veel see, et projekt on pidevas muutumises ja lastekodusse minnes

ei tea iial ette, mis just sel päeval juhtuma hakkab. Ja see, et me oleme omale nii mõnusa kamba moodustanud! Saame omavahel väga hästi läbi ja kambavaim kasvab iga kohtumiseга!

Kas oli midagi üllatavat ka? Mingeid ootamatusi lastega kohtudes või kogu tegemise juures?

Triinu: Eks neid üllatusi tuli kogu aeg ette. Suurim üllatus oligi see, kui helistasin juunis lastekodusse, et tuleme nädala pärast neile külla ja mulle teatati, et lapsed olid omale just kodu leidnud ja olid samal päeval lastekodust välja kolimas. Ma ei osanudki kohe midagi öelda, rõõm oli ülisuur. Ettevalmistamisega oli natuke ootamatu see, et nii kaua läks korraldamisega aega.

Kuidas on teised suhtunud sellesse algatusse?

Triinu: Minul on küll kõik väga soojalt selle vastu võtnud. Inimesed on küsinud, et kas ja kuidas saab liituda ja kiitnud meie ettevõtmist. Lastekodutöötajad on tänulikud ja ütlevad, et lapsed on muutunud avatumaks ja neil on lihtsam lastega suhelda.

Kersti: Osad mu sõbrad arvavad, et see on ülikihvt ja tahavad ise ka sellega tegelema hakata, kui aega oleks. Teised aga arvavad, et see on mõttetu, sest nad ei usu, et selline asi võib neile lastele kasulik olla.

Mida aga soovitaks teistele, kes tahaksid ehk ka midagi sarnast teha?

Triinu: Kindlat meelt ja julget pealehakkamist! Eks tekib raskeid hetki, mil kahtled nii iseendas kui enda tegemistes, aga neist saab üle. Mina soovitsin kindlasti kõigil huvilistel asi kätte võtta ja ära teha, sest see muudab maailma lõbusamaks ja annab väga palju uusi kogemusi ja tutvusi.

Kersti: Mina arvan, et tuleb olla valmis kõigeks, aga samas ei tohi karta mitte midagi, sest alati saab kuidagi hakkama. Kui midagi väga tahta, siis see kindlasti õnnestub.

Millised on tulevikuplaanid?

Triinu: Hetkel tegeleme sellega, et saada oktoobriks omale uued lapsed ja hakata taas uue hooga peale. Pikemas plaanis tahab Jagatud Rõõm moodustada uued grupid, kuhu on soovijaid juba päris mitmeid. Ideaalne oleks see, kui kõigis Tallinna lastekodudes oleks oma noorterühmad, kes käivad lastega tegelemas. Mida aeg edasi, seda enam tundub, et see idee polegi nii utoopiline.

Kersti: Loodamegi leida endale uusi kaaslasi ning oma projekti laiendada, et oleks neid kes jätkaks meie tööd sama usinasti või veel usinamalt. •

Jagatud Rõõm loodi SINA-s ühena paljudest erinevatest algatustest. Kõigil 13–19-aastastel noortel on siin võimalus häid ideid teoks teha. Uus hooaeg algab 11. oktoobril Tallinnas ning 17. oktoobril Viljandis. Sealt edasi saab SINA-st mitmesugust vajalikku tuge, et suured ideed kooliaasta jooksul teoks saaksid — kuidas oma algatust läbi viia õpetavad erinevate koolituste käigus oma ala tuntud tegijad. SINA-s osalemise kohta on võimalik täpsemalt lugeda dokukalt www.sinanoored.ee.

Kersti, Hanna, Birgit

Uudistoimetaja soovitatav

08.10.2008 **NO 85 rambo** Teater NO99

18.10.2008 **The Music of A.L.Webber (Sügisjazz 2008: Sam Newsome & Lucian Ban Sextet)** Saku Suurhall

19.10.2008 **Vana Baskini Teater: „Publikule keelatud“** Erinevates kohtades

20.10.2008 **Sügisjazz 2008: Sam Newsome & Lucian Ban Sextet** Kumu auditorium

23.10.2008 **Noorkuu live show** Estonia kontserdisaal

25.10.2008 **Jürgen Veber live show** Saku Suurhall

28.10.2008 **Isekas Hiiglane** Eesti Nukuteater

Aktiivne õppija otsib uusi võimalusi Koolitused.ee-st

Haridusest, selle vajalikkusest ja maksumususest räägitakse palju. On loomulik, et eesmärkidega noor püüab hankida kõikvõimalikku informatsiooni täiendavate õppimis- ja soodsate enesetäiendamise võimaluste kohta. Igal sügisel soovitakse võtta lisatunde, et saada parem teadmispõhi kevadisteks riigeksamiteks, hoolitseda oma vaimsete huvide ning füüsilise vastupidavuse eest.

Koolitused.ee sait on õpihuvilistele aktiivsetele noortele. Portaal on kõigile tasuta kättesaadav andmebaas kursustest, mis on suunatud ka põhikooli või gümnaasiumi lõpetajale. Lisaks leiab saidilt infot huviringide, laagrite, noorteürituste ning edasiõppimisvõimaluste kohta. Autokoolid, keeleõpe ja arvutiõpe on aastaid olnud enim otsitud valdkonnad Koolitused.ee lehel.

Koolitused.ee käib lisaks aktiivselt ka haridusmessidel, kus vahetult suhtleme õppimisvõimalusi otsivate huvilistega ning aitame koos andmebaasi abil leida sobivaid kursuseid, huviringe ja noortele suunatud konverentse. Kui juhtub, et mingil põhjusel ei suudeta leida vajaliku kursust, siis tasub meile ka helistada või kirjutada e-mailil: info@koolitused.ee. Aitame meeeldi ja konsulteerime oma koostööpartneritega, et leida koos õige kursus sobiva hinnaga ja sobivas kohas.

Koolitused.ee
Hariduse koorekiht!

Videokonkurss «Noored võtavad sõna!»

Eesti Noorteühenduste Liit (ENL) ja programm Euroopa Noored kuulutavad Euroopa Noortenädala raames välja videokonkursi noortele.

Olgu südamel hullumeelne idee või mure tuleviku pärast, positiivne sõnum või painav probleem — haara kaamera ja filmi see üles! Oma sõnumit võib esitada lauldes, räppides, luulevormi seades, üksi või kambaga. Või haarata hoopis poliitikal varrakast ja temaga oma mõtteid jagada?! Sõnumit võib edastada ka sõnadeta — filmides olukorda, mis räägib enda eest või jäädvustades filmilindile mõne aktsiooni või algatuse, mis kannab noorte häält. Hoidke alt — noored võtavad sõna!

Konkursil on kaks teemat:

1. Noored võtavad sõna!
2. Kultuurid kõnelevad

Teema „Noored võtavad sõna!“ kutsub üles väljendama oma mõtteid ja seisukohti ning tõmbama tähelepanu olulistele teemadele meie ümber. Tehnilisest teostusest olulisem on sõnum ja loovus oma idee edastamisel. Teema „Kultuurid kõnelevad“ on pühendatud Kultuuridevahelise Dialogi Aastale ja juhib tähelepanu erinevate kultuuride kokkupuutele meie igapäevaelus — olgu nendeks rahvuskultuurid, põlvkondade vahelised kultuurierinevused või erinevate subkultuuride kohtumised. Märka ja jäädvusta neid kokkupuuteid kas positiivset välja tuues, probleemidele tähelepanu juhtides, tõsiselt või läbi huumori!

Konkursile võib saata nii animatsioone kui ka videoklippe pikkusega kuni 3 minutit. Klipid tuleb üles laadida Delfi kodulehele aadressil video.delfi.ee/contests hiljemalt 26. oktoobril.

Parima videoklipi valib žürii, kuhu kuuluvad korraldajate esindajad ning filmiasjatundjad. Žüriiauhinnaks on Olympus E-510 fotoaparaat. Publiku poolt enim hääli saanud video autor saab auhinnaks Olympus mju 1040. Publiku lemmiku valimine toimub online-hääletuse teel 27. oktoobrist 6. novembrini. Kõigi hääletajate vahel loositakse välja iPod Nano.

Võitjad kuulutatakse välja 8. novembril Kultuurikatlas toimival Euroopa Noortenädala lõppkonverentsil „Noored võtavad sõna!“

Euroopa Noortenädalat tähistatakse 2.–9. novembrini üle Euroopa ning käesoleval aastal keskendutakse noorte järgmise kümne aasta tulevikuprobleemide väljaselgitamisele. Eesti noored arutavad oma tulevikuprobleeme nii koolides, maakonna tasandil kui ka üleriigiliselt. 18. septembrist kuni 18. oktoobrini saavad noored vastata ka online-küsitlusele, mille tulemused on novembris toimuvate arutelude aluseks.

Lisainfo:
<http://euroopa.noored.ee/noortenadal2008>

Sügispäevad vallutavad Tartu!

13.-19. oktoober

Tartus, erinevates kohtades (märksõnad: sõprus, meeskonnavaim ja -töö)

Veel huvitavat: festivalikavas on paljud erinevad kultuuri-, spordi- ja meelelahutusüritused. Saab mängida mälumänge, kuulata õhtuti head eesti muusikat ja veeta lõbusalt sõpradega aega.

Rohkem infot www.studentdays.ee

Konkurss «Suured teod»

Tallinna Spordi- ja Noorsooamet kuulutab kolmandat aastat järjest välja tunnustusauhindade konkursi „Suured teod Tallinna noortele ja Tallinna noorte suured teod“.

Konkursil leiavad tunnustust kõige enam silma paistnud Tallinna tublid noored kategoorias „Tallinna noorte suured teod“ ja enim Tallinna noori toetanud inimesed, asutused, organisatsioonid kategoorias „Suured teod Tallinna noortele“.

Nominente tunnustusauhinnale saab esitada kuni 15. novembrini 2008.

Konkursi ettepanekute tingimused ja täpsem info: www.taninfo.ee

Ideekonkurss «IDEE ÄSS 2008»

Kõik 10.–12. klassi õpilased võivad osaleda kolmeliikmelise võistkonnaga, selleks peab vaid paberile panema idee, kuidas noor saaks enda ja oma sõprade elu lihtsamaks/huvitavamaks/turvalisemaks/ilusamaks muuta. Ideed võib kajastada kas kirjapanduna või joonistusena.

Tähtaeg 25.oktoober 2008

Lähemalt www.ideepank.ee

Meriti lugu — lapsehoidjaks Ameerikas

Triinu Uprus

Otsustades aastaks USA-sse lapsehoidjana palka teenima minna, ei kujutanud Merit (20) ettegi, mis katsumustega tal silmitsi tuleb seista. Joodikust pereema, ärahellitatud plikatirts — ei kõla just Ameerika unelmana, või mis?

Välismaale mineku mõte keerles Meriti peas juba siis, kui ta gümnaasiumiharidust omandas. "Mõtlesin ikka, et siis kui keskkool läbi, tahaks aastakese kuskil välismaal veeta ja natuke ilma näha, enne kui midagi edasi õppima lähen. Au pair'iks (lapsehoidja – pr. k.) minek ei olnud üldse kindel plaan, see tuli kuidagi üle öö." Kuna sõbranna, kellega oli plaanitud välismaale minna, sai aga ülikooli sisse ning Merit jäeti soovitud erialal ukse taha, teadis ta, et nüüd on minek. Kuid üksinda. Ameerika Ühendriigid oli tüdrukut juba ammu ahvatlenud. Nii suur, nii huvitav ja kaugemaa. Suisa tõmbas sinna poole. "Mõtlesin, et lähen proovin ja vaatan, kas väljend *American dream* peab paika või ei," meenutab Merit.

Esmamulje — pool OK

Ühendriikidesse maandudes valdas Meritit suur ootusärevus, samas ka väike hirm. "Esiteks muretsesin ma ennast hulluks, mõeldes pidevalt sellele, kas mu kohvrid on ikka kohale jõudnud — lend oli ümberistumisega. Siis kartsin, et ma ei oska piisavalt hästi inglise keelt — oh, neid hirme oli palju-palju mul peas keerlemas." Õnneks sujus saabumine eriliste viperusteta. Uus riik, uued inimesed, uus lehekülj elus — Meriti *American dream* võis alata.

Maja, kus uue au pair'i elu pidi algama, oli oodatust kehvem. Merit tundis, et tema unistus hakkab reaalsusest eralduma. "Kui sinna saabusin, oli vihmane ja porine aeg ning olin saabastega. Astusin tuppa ja nägin, et kõik marssisid sisse välisjalanõudes. Otsustasin ikkagi viisakalt küsida, et kuhu ma oma saapad jätta võiksin. Selle peale vastasid nemad: Ei-ei, ega meie siin jalanõusid toas jalast ära ei võta, meil on siin sellised põrandad, et võib saabastega sees käia ja meil käib niikuinii koristaja kord nädalas koristamas, ärgu ma sellepärast muretsegu," jagab Merit oma esimest kultuurišokki.

Meriti kahelapseline hostfamily tundus alguses täiesti normaalse perekonnana. Esimesel ühisel söömaajal kuulutas pereema välja, et järgmine nädal on minek Floridasse puhkama — ta olevat broneerinud piletid nii endale, oma tütrele kui ka uuele lapsehoidjale. Viimane aimas halba. "See oli hetk, mil mõtlesin, et kas siin peres on ikka kõik korras, äkki on siin asju, mis mulle meeldida ei pruugi, ning ehk tahtekase neid selle reisiga korvata."

Pere poolt oli Meritile söök ning jook ja autoga võis ta sõita kuhu süda iganes soovis, kui just kogu riigile ringi peale ei tee. Lapsehoidjal oli kasutamiseks ka krediitkaart, millega sai tasuda tarbekaupade eest, mida tal vaja juhtus olema. Riideid selle kaardiga Merit endale siiski osta ei võinud. "Sellist võimalust ei saa vist teps mitte iga au pair," naerab tüdruk.

Uue lapsehoidja ülesandeks oli hoolitse da 9-aastase peretütre eest, tema vennal oli vanust juba 17 aastat ning poiss seega järelevaatamist ei vajanud. Tavaliselt pidi Merit kohe pärast kooli tüdrukuga kodused tööd ära tegema ning seejärel viima ta trenni või ringi. "Lisaks sellele pidin veel igapäevaseid asju tegema, aitama maja korras hoida ning peret abistama." Peagi aga selgus, et pereema ning tema abikaasa ei elagi koos. Meritile tähendas see lisatööd, kuna pidid lapsi vedama kahe kodu vahelt. "Sellised asjad peaks juba enne saabumist selgeks tegema," arvab tüdruk.

"Ema, Merit ei oska mitte midagi!"

See, et Meriti hoolealune kippus olema jonnakas, ära hellitatud ning tujukas, selgus juba reisil Floridasse, kui ta pidi lennukis palju kordi ümber istuma, et plikatirtsule meele järgi olla. "Kord tahtis ta ema kõrvale istuda, kord akna alla ja siis jälle keskele." Kuna 43-aastane pereema pidi ameti tõttu palju reisima, siis juhtus ka Floridas nii, et ühel hetkel leidsid Merit ja pere pesamuna

end kahekesi. Selle päeva puhuks oli naine oma tütrele ning Meritile ostnud piletid lõbustusparki. "Peretütar muudkui kibeles kõige hullemate atraktsioonide peale, mis mulle sugugi nii meeltnööda polnud. Kuna ma kardan natuke kõrgust, siis ei tundunud need puudest ja majadestki kõrgemalt käivad karusellid, mis lõpuks kuskilt maailma tipust 90-kraadise nurga all otse alla kihutasid, üldsegi ahvatlevana." Lõpuks jõudsid nad kahekesi kõige hullema atraktsiooni juurde ning kui Merit resoluutselt teatas, et tema sinna istuma ei roni, sest ta kardab, olid väikse peretütre näpud väga agarad ema numbrit valima. "Helistas ja kaebas ära. Ema hakkas selle peale naerma: Issand jumal, ei saa siis tõesti selle atraktsiooni peale minna või?! Kuna aga tüdruk vingus nii hullult, hakkas isegi nutma ja tegi seal sellist draamat, pidin ikkagi järele andma ja temaga sinna hirmsa atraktsiooni peale minema." Lõpuks käis Merit sellel kokku 12 korda.

Lahendades noorima lapsega koduseid ülesandeid, leidis Merit end nagu õudusunenäos. Plikatirts ei osanud muud, kui raamatuid ja töölehti kortsutada, et need siis mingil hetkel õpingumõllu käigus suure kaarega teise toa otsa lennutada. „Järgmisena oli kohe vaja emale ning isale helistada, tüdruk kaebas neile, et mina ei oska seletada. Aga ta ju ei kuulnudki mind!" on Merit nõrdinud. Õige tihti võtsid tüdruku emotsioonitsemised vihase hüsteeria vormi.

Rongaema purjutamised

Leides oma perenaise näpu vahelt pea igal õhtul klaasikese veini, arvas Merit, et äkki on USA-s tavaline, et pärast tööpäeva võetakse klaasike või rohkemgi. Värske lapsehoidja pani tähele, et nii kui perenaine väljaspool kodu närvi läks, tahtis ta kohemaid koju, et juua veini, veini ja veel rohkem veini. Väljas olles hävitas naine ka kangemaid jooke. "Kõige jubedam oli see, et kui ta väljas käies juhtus paar klõmmu tegema, istus ta pärast seda süüdimatult autorooli!" imestab Merit. Tõsisest alkoholiprobleemist andis märku ka naise käte värisemine, mis ta enda väitel oli tingitud kaasa sündinud haigusest. Samas kinnitas naise alkoholiprobleemi ka tema öde. Tütrele seevastu meeldis, kui ema jõi, sest siis oli emme ju nii tore ning laps sai kõik, mida tahtis. Kainena ema oma lastest eriti välja ei teinud, küll aga lõi võltsarmastus välja siis, kui ta pikalt ärireisilt koju naasis – siis kutsus ta lapsi hellitusnimedega sweetie (armsake – ing k) ning honey (kallike – ing k).

Ootamatu tagasitulek

Lõpuks kasvasid probleemid Meritil üle pea ning ta otsustas, et on aeg peret vahetada. Suutmata hetkegi rohkem selles peres, kus teda pidevalt süüdistati, vastu pidada, pakkis ta kohvrid ning läks sõbranna juurde, kes samuti ühes peres lapsehoidjana töötas. Seal võeti Merit lahkelt vastu, ning tüdrukul lubati kuni uue pere leidmiseni nende katuse all elada. Kui skandaalne pereema teada sai, et Merit on otsustanud töölt lahkuda, läks ta raevu. „Sain läbi telefonitoru kõvasti sõimu," jutustab Merit, "aga see oli ikkagi parem, kui kodus näost näkku tema karjumist kannatada. Ma ei imestanuks, kui ta oleks isegi kätega kallale tulnud, sest ta oli vahepeal nii vihane ja endast väljas.“

Kahjuks aga Merit kahe nädala jooksul uut peret ei leidnud, ning agentuuri nõudmised näevad ette, et kui selle ajavahemiku sees ta uuesti tööle ei saa, peab tagasi Eestisse sõitma. Nüüd ongi tüdruk taas Maarjamaal, kuid ometi ihkab tema süda tagasi suurriiki, sest nii palju jäi seal veel nägemata.

Kuigi elamused, mis Meritile paari Ameerikas veedetud kuu jooksul osaks said, olid põhiliselt negatiivsed, arvab tüdruk, et siiski oli talle reisist kasu. "Sain head keelepraktikat ja maailmapilt on kindlasti palju avaramaks muutunud – olen hakanud paljusid asju teisiti nägema. Olen muutunud tohutulult palju iseseisvamaks ja julgust juurde saanud, sest et seal ei tulnud kordagi pähe mõtet: ah, küll keegi aitab", olid vaid sina ise ja pidid ise teadma mida teed, kuhu lähed — tuli ise hakkama saada, üksinda." võtab Merit oma Ameerika-kogemuse kokku. •

Sina saad emakakaelavähki vältida!

Artikli on www.emakas.ee ja www.hpv.ee lehekülgedelt kogutud materjalide põhjal MTÜ Naised Emakakaelavähi Vastu juhi Aive Levandi kaasabil kokku pannud Pirjo Kikkas.

Aastatega on emakakaelavähki haigestunute arv suurenenud ning nende seas on ka noori naisi. Nimelt on see rinnavähi järel teine kõige sagedasem vähihaigus. Kahjuks ei tea paljud inimesed, et seda on võimalik ennetada ning suures osas ka täielikult ravida.

Annan Teile väikese ülevaate sellest haigusest ning sellega seotud teemadest.

Lähemalt naisliikumisest Naised Emakakaelavähi Vastu

Naisliikumine sündis kümmekonna naise kooskäimisest ja teemakäsitlusest. Alates märtsist 2007 tegutsetakse mittetulundusühinguna Naised Emakakaelavähi Vastu.

Naisliikumise sooviks on tõsta ühiskonna teadlikkust emakakaelavähist ja selle ennetamise võimalustest, innustada naisi suhtuma oma tervisesse hoolivamalt. Oma eesmärgi täitmiseks korraldab naisliikumine erinevaid teavitussüritusi ja teeb koostööd Eesti Vähiliiduga.

Mis on HPV?

HPV on inimese papilloomiviirus, mis põhjustab emakakaelavähki ja kondüloome. Papilloomiviruseid on kokku üle saja tüübi. Suurem osa neist tekitab papilloomi – healoomulisi kasvajaid nahal (näiteks soolatüükaid) ja limaskestal (kondüloomid suguelunditel), neid põhjustavad nn. madala riskiga viirused. Mõned tüübid tekitavad vähkkasvajaid, neid nimetatakse kõrge riskiga papilloomivirusteks. Kuna haigusetekitaja on teada, on võimalik seda ennetada ning varajases staadiumis uuringu käigus avastada.

Emakakaelavähk

Emakakaelavähi esinemine on sagenenud nooremate naiste hulgas enam kui ükski teine vähiliik. See on rinnavähi järel teine sagedasem vähihaigus naiste hulgas meil ja Euroopas.

See on suures osas täielikult ravitav haigus kui muutused emakakaelal avastatakse varakult. Seega on ülioluline käie regulaarselt naistearsti juures kontrollis. Emaka-

kaelavähk on üks väheseid vähke, millel on teada kindel riskifaktor ja selleks on nakatumine inimese papilloomiviirusega (HPV). Ilma HPV nakkuseta emakakaelavähk ei teki.

Eestis diagnoositakse aastas 160–170 emakakaelavähi emast juhtu. Neist üle poolte on avastatud lokaalselt levinuna ehk veel ilma siireteta.

Kuidas see haigus levib?

Viirus kandub inimeselt inimesele edasi puutekontakti kaudu. Suguelundeid nakatavate HPV-dega nakatatakse seksuaalvahekorras olles või nakatunud piirkonnaga kontaktis olles. Nakatunud inimene võib haigestuda või saada viiruse edasikandjaks. Edasikandja ise ei haigestu, kuid ta võib nakatada oma partnerit. Viirus on niivõrd levinud, et nakatuda võivad kõik.

Kas ka mehed nakatuvad HPV-sse?

Ka mehed nakatuvad ja on viiruskandjateks. Viirust võib leida mitte üksnes mehe genitaalidelt vaid ka kõhu- ja kubemepiirkonnast. Seega on nakkus kergesti leviv ja paraku pole leitud ühtegi ravimit meeste viiruskandluse ohjeldamiseks. Vähi haigestuvad mehed harva küll aga esineb neil tihti kondüloome.

Meeste rolli HPV nakkuse edasikandmisel on vähe uuritud ja alles viimastel aastatel on sellele rohkem tähelepanu pööratud.

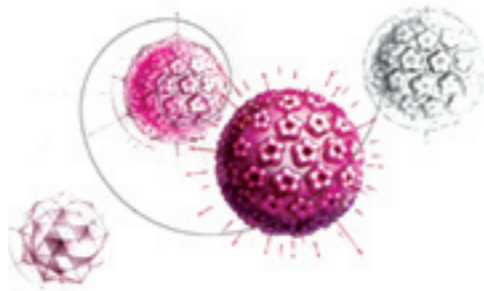
Mida ma saan teha, et vähendada emakakaelavähki haigestumise tõenäosust?

Regulaarne arstikontroll (HPV ja PAP-test) on parim viis avastada emakakaelavähki haigestumist varajases staadiumis. Õigeaegse avastamise korral, enne, kui haigus edasi arenema hakkab, on emakakaela vähieelsed seisundid edukalt ravitavad. Lisaks on juba kaks aastat Eestis võimalik end enimlevinud HPV tüvede vastu vaksineerida.

Kahjuks on Eestis täna seis selline, et isegi haigekassa poolt korraldatud tasuta sõeluuringule tuleb kusetega kohale vaid ca 35% naistest (Soomes üle 90%). See on selge märk, et haigust ja selle ennetamise võimalust ei teadvustata piisavalt. •

Eestis saab ennast vaksineerida, et vähendada emakakaelavähki haigestumise riski.

- Vaktsiin on mõeldud suguelu mit-tealustanud 9–15-aastastele lastele ja noorukitele ning 16–26-aastastele naistele.
- See on esimene ja seni ainus Euroopa Liidus heaks kiidetud emakakaelavähki nakatumist vähendada aitav vaktsiin.
- Kliinilistes uuringutes hoidis vaktsiin nendel naistel, kes ei olnud varem kahe peamise emakakaelavähki põhjustava papilloomiviirusega kokku puutunud, vähi tekke saajaprotsendiliselt ära.
- Immuunsuse saavutamiseks tuleb teha kolm süsti, mis maksavad umbes 5000 krooni.

Hinda ome riski haigestuda emakakaela vähki

- Kas sa alustasid seksuaalelu väga noorelt?
- Kas sul on olnud palju seksuaalpartnereid?
- Kas sa oled põdenud suguhaigusi?
- Kas sinu partneril on olnud mitu seksuaalpartnerit?
- Kas sul on diagnoositud muutusi PSP testis?
- Kas sul on esinenud positiivset HPV testi?
- Kas sa suitsetad?

Tulemuste hindamine → mida rohkem positiivseid vastuseid, seda suurem on oht emakakaela vähi tekkeks.

Müüdimurdjad Õ moodi

Katharina Toomemets

„Müüdimurdjad“ on väga populaarne telesaade, mille juhid püüavad tõestada ja ümber lükata erinevaid müüte. Õ proovis seda samuti, kuid kuna meist keegi pole võimetelt võrdväärne „Müüdimurdjate“ saatejuhtidega, siis kõiksugu keemilisi ja füüsikalisi katseid me tegema ei hakanud, vaid läksime pisut lihtsamat teed. Proovisime tõestada ja ümber lükata kolme sõpradelt-tuttavatelt ning ajakirjandusest kuulnud müüti.

Müüt nr 1

Kui paned lambipirni omale suhu, siis ise sa seda sealt välja ei saa

Õ uus peatoimetaja Sirje Rattus teadis rääkida loo, kus tema tuttav seda lambipirni trikki proovis. „Kutt ei uskunud ja toppiski lambipirni omale suhu, kuid kui seda välja tahtis võtta, selgus, et ei tule. Nii oli ta sunnitud trolliga traumapunkti söitma, lambipirni sokkel suust välja paistmas. Kuidas see trauma punktis kätte saadi, seda ma ei tea.“

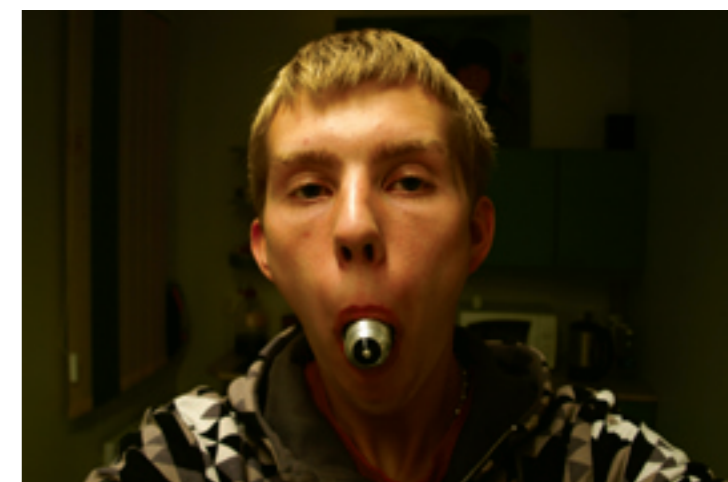
Õpilaslehe toimetajad Triinu Uprus, Sander Ots, Pirjo Kikkas, peatoimetaja Sirje Rattus ning EÕEL-i juhatuse aseesimees Erkki Jaanhold proovisid ka lambipirni omale suhu panna, kuid kahjuks ei mahtunud see mitte kellegi hammaste vahelt läbi. Arvasime juba, et tõesti ei leidu inimest, kellele pirn suhu mahuks ja meie müür jääbki murdmata, kuid meid päästis EÕEL-i avalike suhete juht Henri Kiivit, kes ludinal lambipirni omale suhu pani ja selle sealt sama ludinal jälle ka välja võttis! Jehuu! Müüt on murtud! Võite piri suhu panna! Kellel mahub ...

Triinu pingutab vägevalt.

Sander üritab ka ...

Meie päästja — vahva müüdimurdja Henri!

Müüt nr 2

Ksülitooliga nätsu närides on võimalik saavutada alkoholijoove

Selle müüdi katsejäresteks olid Sander, Pirjo ja Triinu. Valisime rohelise Jenkki, kuna see oli ainus ksülitooli sisaldav näts, mille me poelettidelt leidsime. Enne esimeste nätsude suhupanemist kontrollisime igaks juhuks alkomeetriga, kas kõik noored ikka puhuvad nulli. Puhusid.

Alustasime kahest nätsust, mida katsetajad 3 minutit närisid. Pärast kolme minuti möödumist, kontrollisime joovet ja kõigi näidud olid endiselt nullis. Lisasime veel kaks nätsu. Kolme minuti möödudes ei olnud ikka veel kellelgi joovet märgata. „Jube palju nätsu on juba suus, aga vähemalt saab hambad puhtaks,“ ütles Triinu. Olime juba loobumas, ent otsustasime pakile siiski lõpu peale teha ja kõik katsejäsened panid suhu veel kaks nätsu. Eks me pisut kartasime ka, sest üleliigne nätsutarbimine võib põhjustada kõhulahtisust, ent uudishimu oli nii suur, et meie toimetajad pidasid siiski vastu. Pirjol hakkas kõht valutama ning Sandril ja Triinul käis pea ringi, kuid kolme minuti möödudes ei olnud siiski kellelegi joovet. Järele oli jäänud kolm nätsu, nii et kõik said veel ühe. Kolme minuti möödudes oli Pirjo ja Sandri puhul seis endine — alkomeeter näitas nulli. Kui kätte oli jõudnud Triinu puhumiskord, hoidsid kõik hinge kinni, et ehk nüüd. Ja tõesti! Triinu tulemuseks oli 1,9 promilli!

Müüt on kinnitatud!

Pärast kuut nätsu ja 9-minutilist närimist sai Triinu tulemuseks nulli.

Viimane näts andis tulemuse – lisaks peapööratusele sai Triinu alkomeetrinäiduks 1,9 promilli. Tagaplaanil kribab Kata õhinal tulemuse üles.

Pirjo tulemust kirja ei saanud.

Ja ka Sander ei skoerinud.

Müüt nr 3

Selleks, et pendliga ennustada, peab selgelt nägija olema.

Riputasime kolme niidi otsa kolm erinevat kuldehet — risti, südamekujulise ripatsi ning sõrmuse. Võtsime ühe valge A4 paberi, kuhu kirjutasime JAH ja EI lahtri. Pirjo, Sander ja Triinu panid oma selgeltnägemisvõimed proovile, esitades pendlile küsimuse.

Pirjo küsimustele kas Sirjel on kaks tütar ning kas Pirjo, Ardi (Õ fotograaf) ja Katharina (Õ meelelahutustoimetaja) käivad ühes koolis, vastas pendel eitavalt. Mõlemad vastused on tegelikult valed, sest Sirjel on kaks tüdruku ja mina, Pirjo ja Ardi käime tõesti ühes koolis. Õigesti vastas pendel Pirjo esitatud küsimusele, kas sel päeval sadas vihma. Paistab, et Pirjol siiski on natuke võimeid.

Järgmisena sai kätt proovida Sander, kes esitas pendlile küsimuse, kas Pirjol on kass. Pendel otsustab pinget õhus hoida ning tiirutab natuke aega ringiratast, kuid liigub siiski ei-vastuse poole. Taas kord vale. Pirjol on kass!

Viimasena tegi proovi Triinu, kes küsis, kas Katharinal ehk minul, on koduloomi. Pendel ainult ringitas, seega jäigi vastus saamata.

Küll aga sai Õ toimetuse vastuse oma küsimusele. Tõesti, peab olema selgeltnägija, et pendlilt õigeid vastuseid saada, seega leidis meie müüt taas kord kinnitust!

Kas sina usud, mida tähed sulle ennustavad?

Tekst: Katharina Toomemets

Peaaegu igal ajalehel ja ajakirjal on praeguseks olemas horoskoobirubriik. Leidub inimesi, kelle jaoks on horoskoobid vaid üks suur nali ja mõttetus, ent leidub ka neid, kes oma elu ja tegemisi vastavalt horoskoopidele sätivad. Mõned loevad horoskoope iga päev, ning leiavad, et neis peitub tõde, mõned aga ei loe horoskoope mitte kunagi. Uurisim noortelt inimestelt, kas ja kui tihti nemad horoskoope loevad ning kas nad usuvad, mida horoskoobid kirjutavad.

Helena Vânt

Horoskoope loen tavaliselt siis, kui meelde tuleb, kõige rohkem hommikuti töö juures Internetist, paralleelselt ajalehtedega. Üritan üldjuhul lugeda ainult ühest kohast, kuna igal lehel on need erinevad, mis tekitab küsimuse, kas on üldse mõtet lugeda. Uskumise koha pealt võiksin öelda, et 50:50. Vahel kui hommikul ei loe ja alles õhtul enne magamiskut selle kallale asun, vaatan — vau — oligi nii! Aga mõnel teisel päeval on jälle vastupidi. Mõned suudavad oma elu täielikult horoskoopide järgi seada, kuid ma arvan, et sellel pole erilist mõtet, kuna oma õnne sepp ollakse ikka ise. Ja veel arvan, et kui väga vaja, siis targem oleks lugeda horoskoope õhtuti, sest hommikul, kui loed ja seal midagi halvaendelist on ning sellele väga keskendud ja pödemata hakkad, võibki nii juhtuda. Kõik on ju tegelikult mõtlemises kinni. Nii et kokkuvõtteks võin öelda, et ma pigem ei usu neid.

Ragnar Mägi

Kui mõni ajakiri-ajaleht kätte satub, kus sees horoskoop on, siis muidugi loen. Uskumisest nii palju, et kui jutt on mõistlik, siis ikka usun, aga kui on midagi eriti jaburat kirjutatud, siis ikka ei usu küll.

Pirjo Kikkas

Loen. Ma ei otsi horoskoope kuskilt ajakirjadest, kuid kui näen mõnda, siis viskan pilgu ikka peale. Eriti ei usu sellistesse asjadesse, kuid vahel on päris naljakas, kui horoskoobis kõik täiesti täppi läheb. Imelik värk.

Riin Lumiste

Kui kätte satub mingi ajaleht või ajakiri, kus horoskoop sees on, siis loen selle kindlasti läbi. Olen kuulnud jutte, et mõned ajalehe-toimetused mõtleavad horoskoope ise välja ning nende horoskoope ma ei loe. Näiteks ajakirja Naised horoskoop on minu arvates naeruväärne ja absurdne, sealseid horoskoobid on pigem naljanurk. Eks sõbrannadega koos horoskoobiennustusi lugeda on ikka põnevam, saab arutada, et mida selle all võib silmas pidada ja millest peaks hoiduma ja millest mitte. Asjalikud horoskoobid võivad vahel näidata mõnda olukorda teisest vaatenurgast, kui ma olen seda ise näinud. Eks neis mingi tõetera vahel peidus on, kuid neid ei tasu väga tõsiselt võtta. Ei tasu ennast häälestada tundele, et ma ei saa täna mitte millegagi hakkama, kuna ajalehes horoskoop sulle nii ennustas! Vahel on nii, et hommikul horoskoopi lugedes mõtlen, et täielik jama, aga mõni päev hiljem, kui vaatan sellele päevale tagasi, on tunne, et oh, seekord panid nad täppi! Ma ei usu, et horoskoop võiks inimest 100%-selt iseloomustada.

Sirje Rattus

Ei loe. Sellepärast, et ma tean, et suur osa horoskoopidest on puhas luule. Olen ise ajakirja Just! nii mõnegi horoskoobi kirjutanud, nii et tean hästi, kuidas see käib. (Muuseas, praegu kirjutab Just!-i horoskoobi tõeline astroloog, nii et võite julgelt lugeda.) Aga nii üldisemas plaanis — isikuomaduste jms kirjeldamise koha pealt — läheb horoskoop ju päris kenasti tükkesse. Sama kehtib Asteekide ja Hiina horoskoobi kohta.

Triinu Uprus

Vahel huvi pärast loen. Mõnikord harva on täppi ka läinud. Rohkem usun seda üldist iseloomustust — milline tähtkuju kaldub milline olema.

Eliis Vennik

Kuna loen üldse ajalehti-ajakirju usna vähe, siis seetõttu ei juhtu ka sageli, et horoskoop ette jääks. Ometi mulle vahel päris meeldib mõne naisteajakirja kuuhoroskoop läbi lugeda, olgugi, et veidi läbi huumoriprisma. Minu jaoks on väga huvitav, kes ja kuidas neid horoskoope siis õigupoolest koostab — fantaasiat peab nendel inimestel igal juhul olema! Horoskoope ma tõe pähe kindlasti ei võta. Suhtun neisse pigem kui ilukirjandusse ja kui märkan reaalsusega mingit kokkupuudet, siis suhtun sellesse kui vahvasse juhusesse. Horoskoopi lugedes ikka hakkad ju võrdlema reaalsusega ja kuna nad on tihti väga üldsõnalised ja ümarad, siis pole raske tükkessepanemisi leida.

← **Sander Ots**

Ei loe, sest lehes on tavaliselt palju tähtsamat informatsiooni, mida lugeda. Ma ei usu neisse, kuna tean väga hästi, kuidas neid kirjutatakse ja et nende taga ei ole üldjuhul midagi.

Oktoobrikuu tähtede seis toob pingeid ja tundeid!

Koostas Katharina Toomemets

—JÄÄR—

[21 märts – 20 aprill]

Alanud kuu kujuneb Jäärade jaoks pingeliseks. Pinget võib esineda nii koolis, tööl, rahaasjades kui ka suhetes perekonna, sõprade ja kallimaga. Püüa ise oma probleemidele lahendusi leida, sest keegi teine neid sinu eest ju ei lahenda. Kui hästi püüad, saad sellega ka hakkama. Mängi lotot, sest tähtede seis soosib sind selles osas ja lubab suurt (või siis pisut väiksemat) lotovõitu.

—SÕNN—

[21 aprill – 20 mai]

Sel kuul kipuvad Sõnnid olema väga emotsionaalsed ning võivad väikestest tülidest üles puhuda suured probleemid. Ei, see ei ole kellegi teise, vaid just Sõnni enda süü. Kiputakse asju ära unustama ning isiklikke esemeid kaotama, mis omakorda võib viia konfliktideni. Tasuks iga sõna ja tegu hästi läbi mõelda. Liikluses tuleks VÄGA tähelepanelik olla!

—KAKSIKUD—

[21 mai – 21 juuni]

Eelmisel kuul lahendamata jäänud probleemid võivad sel kuul väga selgelt esile kerkida. Kaksikud peaksid sel kuul võimalikult palju veetma aega koos pere, sõprade ja tuttavatega, sest suhted lähikondlastega on head ja nad kindlasti rõõmustavad, kui neile pisut rohkem tähelepanu pööratakse. Kuigi rahaga on kitsas käes, ei ole vaja muretseda.

—VÄHK—

[22 juuni – 22 juuli]

Oktoober on Vähkide jaoks väga muutlik kuu. Tujud kõiguvad seinast seina ning Vähid käituvad ka kõigi teiste inimestega vastavalt enda tujule. Kui Vähil on halb, tee ta ka teiste elu põrguks, kui temal on hea, on ta lahke ka teiste vastu. Siiski tuleks mõelda, mida ütled ja teed, sest halvad asjad kipuvad topelt tagasi tulema.

—LÕVI—

[23 juuli – 22 august]

Sel kuul tunnevad Lõvid end kogu aeg nii hästi, et mitte miski ei saa seda muuta. Probleemid lahenevad iseenesest ning uus seltskond, kuhu sattuda võid, võtab su väga hästi vastu. Vallalised Lõvid ei tohiks siiski uue suhte loomisega kiirustada, vaid peaksid inimest ikka enne tundma õppima. Lõvid, kellel kaaslane olemas, võivad ta kaotada, kuid ei lase end sellest eriti morjendada, vaid liiguvad edasi.

—NEITSI—

[23 august – 22 september]

Neitsite jaoks on oktoober väga loominguline kuu. Inspiratsiooni leiavad nad kõikjal, kuhu lähivad ja kõigist, kellega kohtuvad ja tutvuvad. Pisut puhkust tuleb Neitsitele kasuks, sest kool ja töö võtavad oma osa ning sõbrad kipuvad tagaplaanile jääma. Hea aeg vanadest asjadest uusi teha või vanavõitu asju väikese remondiga pisut värskendada.

—KAALUD—

[23 september – 23 oktoober]

Oktoobris loodavad väga paljud inimesed kõikisugu asjades just Kaalude tähemärgi esindajate peale, seega on Kaaludel sel kuul väga suur ja raske vastutuskoo-rem. Parem oleks kõik enesele tähtsad asjad korda seada ja siis alles hakata tegelema teiste probleemidega. Sel kuul võib Kaaludel ilmned mõningaid sensitiivivõimeid, kuid neile ei tasuks eriti palju loota.

—SKORPION—

[24 oktoober – 22 november]

Skorpionid on sel kuul täis indu, tegutsemisvalmidust ning tulvil headest ideedest. Neid omadusi tuleks hakata võimalikult vara rakendada, sest ega nad kaua ei püsi. Õige aeg kinnisvara või auto soetamiseks, sest Skorpionite jaoks kehtib sel kuul „odav = kvaliteetne“ skeem. Siiski ei tasuks rahaga eriti kergekäeliselt ringi käia.

—AMBUR—

[23 november – 21 detsember]

Oktoober toob Amburitele palju lahendusi, ent veelgi rohkem probleeme. Kui ühe jamaga ühele poole saadakse, ootab teine juba oma korda. Kuigi Amburid väga teistelt abi ei taha paluda, on sel kuul siiski soovitatav seda teha, sest omal jõul ja nõul neist võitu ei saada. Oht on langeda varguse ohvriks või oma asju kõikjale maha unustada ning kaotada.

—KALJUKITS—

[22 detsember – 20 jaanuar]

Oktoobris võivad Kaljukitsed muutuda ülbeks ja käskivaks, ning teenivad sellega ära sõprade, tuttavate, vanemate ja kallima pahameele. Ei ole vaja arvata, et oled teistest parem, sest see pole nii, sa oled nendega võrdne ja varem või hiljem jõuab see ka sulle kohale. Töö- ja kooliasjades on Kaljukitsed sel kuul tähelepanelikumad ja tublimad, kui muidu.

—VEEVALAJA—

[21 jaanuar – 18 veebruar]

Pidev hea tuju saadab Veevalajaid kogu oktoobrikuu vältel. Nädalavahetused kulgevad pidutsedes ja uusi tutvusi soetades ning kes teab, ehk leitakse ka uus armastus. Autorooli ei tasuks Veevalajatel sel kuul eriti minna, kuna hea tujuga kipub tähelepanu hajuma ning oht liiklusohutlike olukordi tekitada on tavapärasest suurem.

—KALAD—

[19 veebruar – 20 märts]

Sel kuul peaksid Kalad eelkõige väärtustama oma peret, sõpru, tööd ja kooli, lõbutsemise tuleks jätta tagaplaanile. Kui need asjad esikohale seada, peaks oktoober kulgema heas ja rahulikus meeleolus. Võib ette tulla mõningaid tülisid kallite inimestega ja oleks hea, kui need rahulikult ära lahendatakse. Inimeste puhul ei tasuks otustada esmamulje põhjal.

Kui oleksid ilmastikutingimus, siis milline?

Koostas Katharina Toomemets

1. Millised sõnad iseloomustavad sind kõige paremini?

- Särav, sõbralik, rõõmsameelne
- Melanhoolne, üksik, kurb
- Külm, eemaletõukav
- Hajameelne, seltsiv, unistav

2. Milline aasta-aeg meeldib sulle enim?

- Suvi
- Sügis
- Talv
- Kevad

3. Milliseid jalanõusid eelistad?

- Plätusid, rihmikuid
- Kummikuid
- Karvase voodriga saapaid
- "Baleriinisussid", vaba aja jalatsid

4. Millist spordiala harrastad kõige meelsamini?

- Ujumine
- Ei ole eriti sportlik
- Suusatamine
- Jalgrattasõit

5. Mis värvi riideid eelistad?

- Kollane, oranž, punane
- Pruun, must, hall
- Valge, must
- Helesinine, roosa, valge

KÕIGE ROHKEM A-VASTUSEID

Kui oleksid ilmastikutingimus, oleksid kohe kindlasti päike! Sa oled särav, rõõmsameelne, hea suhtleja ja avameelne, eelistad suviseid spordialasid ning värvidest meeldivad sulle just need, mis päikeses varieeruvad. Eelistad kanda õhukesi riideid ning kerget jalanõusid. Jätka samas vaimus, sest sa oled seltskondades väga tahetud ja oodatud külaline!

KÕIGE ROHKEM C-VASTUSEID

Kui sina oleksid ilmastikutingimus, oleksid sa lumi. Jah, oled külm nagu jääprintsess ning sinu väljaütlemised pahvatavad inimestele näkku nagu talvine tuisk. Eelistad talvist riietust, värvidest domineerivad talvine valge ja must, samuti meeldivad sulle talvised spordialad. Leia keegi, kes suudaks sind pisutki sulama panna.

KÕIGE ROHKEM B-VASTUSEID

Sinu ilmastikutingimus on vihm. Sulle meeldib jalutada sügisvihmas ja kanda vihmakindlaid riideid-jalatsid, mis on toonoonis vihmase sügise värvidega. Oled rohkem üksik hunt, kui seltskonnalõvi ning selle asemel, et naerda lõkerdada, kipud endasse tõmbuma ning inimestega suhtlemist vältima. Püüa pisutki kuhugi seltskonda sulanduda, ära ole selline all hiireke!

KÕIGE ROHKEM D-VASTUSEID

Sinu ilmastikutingimuseks on udu. Oled hajameelne ning kipud tihti peale kokkulepitud kohtumisi, sõprade sünnipäevi ja endale võetud kohustusi unustama. Riiete, jalatsite ning värvide puhul eelistad kerget ja heledaid asju. Oled rohkem unistaja, kui realist.

EÕEL SAAB KÜMMNE- AASTASEKS

10 AASTAT TAGASI OKTOOBRI LOODI EESTI ÕPILASOMAVALITSUSTE LIIT,
MILLET TÄNASEKS ON VÄLJA KASVANUD EESTI SUURIM
NOORTEORGANISATSIOON - EESTI ÕPILASESINDUSTE LIIT.

EESTI ÕPILASESINDUSTE LIIDU
sünnipäeva puhul avatakse
VIRTUAALNE ÕPILASLIIKUMISE
AJALONÄITUS, ilmuvad
ÕPILASESINDUSE AABITS, "Õ"
ERIVÄLJAANNE ja
toimub palju muud huvitavat.

LIITU EESTI ÕPILASESINDUSTE LIIDUGA
WWW.ESCU.EE

eea grants
norway grants

Koolitused.ee

**Interneti-
põhine**

**alkoholi-
ennetuslik**

**ühistlus-
märg**

**Tervist
Edendavate
Koolide**

**6-7
klassidele**

 Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

 Ave
ÜHENDUS ALKOHOLIVABA EESTI

 Juvente

 **TERVIST
EDENDAV
KOOL**

WWW. ISEKAS.EE

Ühistkondade registreerimistähtaeg 19. oktoober!

Lahe Koolipäev 2008

Pärnu kontserdimajas

27. novembril

Koolikell
Lahedale
Koolipäevale
heliseb Võrus,
Valgas, Tartus,
Tallinnas, Narvas
ja paljudes teistes
Eesti linnades ja külad.

Esinejad:

Igor
Gräzin

Eerik
Heldna

Hardo
Aasmäe

Lisette
Kampus

Lauri
Saatsalu

Märt
Treier

Ann
Virkus

Aivar
Riisalu

Mihkel
Raud

Elmo
Nüganen

5
aastat
noorte-
konverentsi!

Tule ja veeda
oma unistuste
koolipäev!

Osalejad viivad
Pärnusse ja tagasi
konverentsibussid

Konverentsi
raames toimub ka
Hea Eeskuju konkurs

Homme hakkab vastutama?

Lisainfo ja registreerimine:

www.noortekonverents.ee